

DARBININKAS

Vol. LXXV, Nr. 33
Rugpjūčio - August 31, 1990

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

50 centų

Savaitės įvykiai

Armenija rugpjūčio 22 paskelbė savo nepriklausomybę, panašiai kaip Lietuva kovo 11. Armenija truputį mažesnė už Lietuvą — 3,300,000 gyventojų — yra penktoji Sovietų respublika, paskelbusi visišką nepriklausomybę nuo Sovietų Sąjungos. Armėnai faktinai nuėjo toliau už Lietuvą. Jų deklaracija skelbia, kad bus įkurta Armenijos kariuomenė.

Tadžikistanas rugpjūčio 25 paskelbė savo suverenitetą. Pagal šį nutarimą Tadžikistano įstatymai viršija Sovietų įstatymus toje respublikoje. Iki šiol 13 respublikų iš 15 paskelbė didesnę ar mažesnę nepriklausomybę nuo Maskvos. Dvi respublikos iki šiol dar liko ištikimos Sovietų Sąjungai — tai Kazachstanas ir Kirgizija. Politinių stebėtojų nuomonės įvairuoja kokia bus Sovietų Sąjungos ateitis. Aišku, kad imperija griūva.

Persijos įlankos krizė dar neišsprendė, JAV ir toliau telkia tenai savo kariuomenę ir įvairius reikmenis. Vakarų Europos valstybės nufarė padidinti savo karo laivų skaičių ir koordinuoti operacijas su ten veikiančiais JAV karo laivais. JAV stengiasi įtikinti J. T. Saugumo tarybos narius, kad J. T. leistų panaudoti karinę jėgą prieš blokadą laujančius prekybos laivus, bet Sov. S-ga iki šiol tam nepritarė.

Irako prezidentas Saddam Hussein įsakė Irake ir Kuvaite esančius užsieniečius laikyti įkaitais ir išskirstyti juos po karines bazines ir kitus galimus taikinius, kad JAV būtų sukludinta puliti iš oro karinius taikinius. Prezidentas George Bush pareiškė, kad Irako vyriausybė bus atsakinga už užsieniečių likimą.

Irakas pasiūlė pradėti pasitarimus Persijos įlankos krizei likviduoti, bet kartu ir grąšino, kad karas sunakinsias ne tik Artimuosius Rytus, bet ir visą pasaulį. JAV šį siūlymą atmetė ir pareikalavo, kad Irakas pirma pasitrauktų iš Kuvaite.

Irakas įsakė uždaryti visas ambasadas Kuvaite, bet JAV ir kitos valstybės atsako tai vykdyti, nebent būtų ginklu priverstos.

Sov. S-gos autonominė Jakutijos respublika pasiūlė, kad Sov. S-gos kongresas nutartų Jakutijos žemės turtus, kaip auksą, deimantus ir kt. palikti tvarkyti Jakutijai, o Rusijos respublikai palikti tik susizinojimo, žemės ūkio, mokymo įstaigų, energijos ir aviacijos reikalus.

Argentinos prezidentas Carlos Menem perėmė Peronistų partijos formalų vadovavimą, o partijos reikalavimą tvarkyti pasiskyrė savo broliui senatoriui Eduardo Menem.

JAV numato Persijos įlankos krizės metui pašaukti apie 40,000 rezervistų, daugiausia įvairių tarnybų specialistų, kaip medicinos personalo, lėktuvų-pakrovėjų ir transporto specialistų.

JAV, neturėdamos aiškaus J. T. leidimo panaudoti karinę jėgą prieš blokadą prieš Iraką laujančius prekybos laivus, leido 2 Irako tanklaiviams pasiekti Jame-no Adeno uostą, bet Jemenas uždraudė tanklaiviams išsiskrauti.

ATGIMSTANČIOJE LIETUVOJE YRA IR NESUTIKIMŲ

— Nepsitikėjimą keliančios nuomonės dėl vyriausybės laikysenos —

Lietuvoje paskutiniu metu vyksta vieša Aukščiausiosios Tarybos kritika. Nežiūrint fakto, kad kovo 11 dieną buvo paskelbtas Lietuvos valstybingumo atstatymas — tęsiama sutrukdyta Lietuvos nepriklausomybė, grupė asmenų kreipėsi viešu pareiškimu į Lietuvos gyventojus, kad būtų renkamas Steigiamasis ar Atkuriamasis Seimas. Pareiškimo tekstas buvo atspausdintas rugpjūčio 1 d. "Tiesoje".

Tas kreipimasis baigiamas taip: "Nuo to kaip seksis tai padaryti, priklausys kada Jūs — Lietuvos Respublikos piliečiai — pareiškėsite savo valią: atėjo metas rinkti Atkuriamąjį Seimą ir patikėti jam demokratiškosios Lietuvos pamatus".

Po šiuo lietuvių skaldymo raštu pasirašė 31 asmuo. Štai jų pavardės: J. Marcinkevičius, R. Gudaitis, A. Juozaitis, E. Vilkas, V. Statulevičius, A. Šileika, V. Martinkus, Č. Kudaba, A. Maldonis, M. Visakavičius, M. Martinaitis, A. Šliogeris, B. Genzelis, V. Jasukaitytė, J. Minkevičius, A. Pakalnis, J. Bulavas, V. Baublys, N. Medvedevas, L. Jucas, K. Antanavičius, V. Antanaitis, I. Kostkevičiūtė, M. Mickis, G. Ramonas, V. Pikturma, S. Razma, M. Aškelovičiūtė, Alg. Marcinkevičius, J. Kubilius, R. Pavilionis.

Į tai tuoj reagavo Lietuvos Sąjūdis ir Sąjūdžio parlamentarų klubas, atspausdindami savo pareiškimus "Lietuvos Aide" rugpjūčio 3 d.

SĄJŪDŽIO PARLAMENTARŲ KLUBO PAREIŠKIMAS

Sąjūdžio deputatų klubas, susirinkęs po pirmojo šaukimo Aukščiausiosios Tarybos paskutinio posėdžio, pareiškia:

Šiuo svarbiu mūsų atgimstančiai valstybei laiku derybų su Tarybų Sąjunga išvakarėse, gyvybiškai svarbus yra visos tautos susitelkimas.

Todėl Sąjūdžio klubas, telkiantis įvairių partijų narius ir jokioms partijoms nepriklausančius deputatus, kviečia visus Lietuvos žmones nepasiduoti vis dažnėjantiems bandymams supriešinti Ministrų Tarybą ir Aukščiausiąją Tarybą, deputatus ir visuomenę, įvairias partijas ir judėjimus.

Toks kiršinimas ir mėginimai diskredituoti Lietuvos valdžią reikalingi tik tam, kad derybose su Kremliumi taptume silpnesni ir lengviau pasiduotume siekiami vienai ar kitaip prijungti mus prie Tarybų Sąjungos, atėmus iš mūsų svarbiausią ginklą — Lietuvos žmonių vienybę. Ši pirmojo šaukimo pirmoji sesija pradėjo savo darbą kovo 10 ir 11, priimdama Lietuvai aktus, atkuriančius nepriklausomą valstybę, o baigė ekonominiiais įstatymais, siekiančiais įtvirtinti mūsų ekonomikos nepriklausomybę.

Tokį politinių sprendimų — realios nepriklausomybės įtvirtinimo — darbą mes tęsime ir kitose sesijose.

Sąjūdžio klubo deputatai, kurių Lietuvos Respublikos Aukščiausiojoje Taryboje dauguma, pasiryžę ir toliau eiti Sąjūdžio rinkiminėje programoje pasirinktu keliu, kuris prasidėjo kovo 11 ir baigsis tik Lietuvoje, įsijungusioje į laisvų de-

mokratinių Europos valstybių šeimą.

Mieli Lietuvos žmonės, mes dirbame dar tik penkis mėnesius, brisdami iš penkių dešimtmečių sovietinio liūno, atkurdami, kas, atrodo, jau buvo negrįžtamai prarasta ir nuėjome kelią, kurį kitos valstybės eina metų metus.

Nesuabejokime ir laimėsime!

LIETUVOS SĄJŪDŽIO SEIMO TARYBOS PAREIŠKIMAS

Grupė asmenų paskelbė "Kreipimąsi į Lietuvos žmones" (Respublika, 1990, VII.31, nr 156 - 157), kuriame kritikuoja Lietuvos Respublikos Aukščiausiąją Tarybą dėl nesklaidaus darbo, nenuoseklios įstatymų leidybos, vykdomosios valdžios galių apribojimo bei kitų dalykų. Autoriai klausia, ar neatėjo metas rinkti Atkuriamąjį Seimą, kuriam galima būtų "patikėti (...) demokratiškosios Lietuvos pamatus".

Šis kreipimasis — tai atviras nepsitikėjimas Lietuvos Respublikos Aukščiausiąją Tarybą. Po Kovo 11 d. tokio turinio pareiškimai ne naujiena, tik juos dažniausiai skelbdavo visai kitos jėgos.

Akivaizdu, kad jaunos Aukščiausiosios Tarybos darbas ne vi-

suomet nuoseklus ir konstruktyvus, tačiau per puspenkto mėnesio pakankamai išryškėjo ir kai kurios to nekonstruktyvumo priežastys. Todėl šiandien, kol

Lietuvos Respublika dar okupuota ir negali kontroliuoti savo sienų.

Užsienyje neatnaujintas jos pripažinimas.

Parlamento ir Vyriausybės laukia nelengvos ir nežinia kiek trukšiančios derybos su TSRS ir RTFSR.

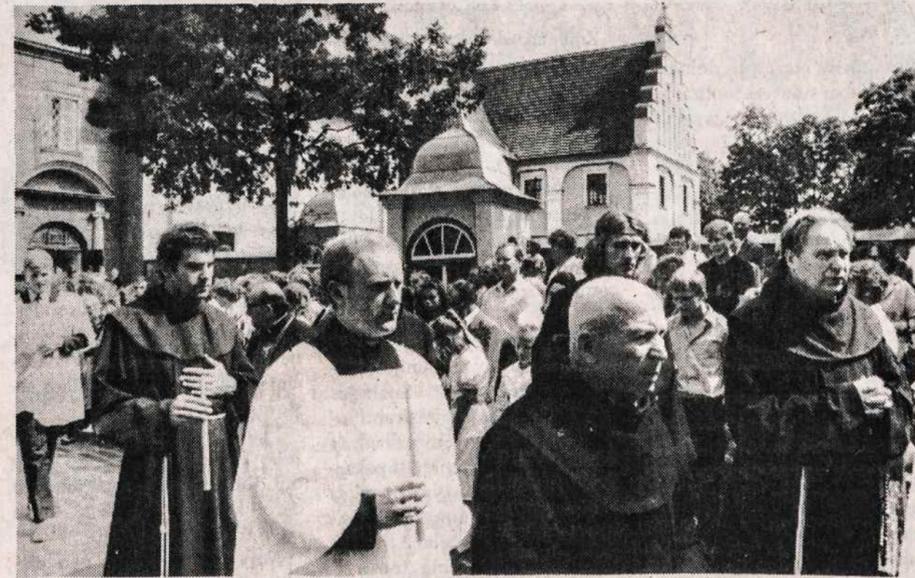
ir kol mūsų gyvenimą įtakoja daug kitų vidaus ir išorės veiksnių.

tokia agitacija, kad ir kilniausiais žodžiais apkalbėta, yra nesavalaikė ir gali nuvesti į priešingą pusę.

Lietuvos Sąjūdžio Seimo taryba pasitiki Lietuvos Respublikos Aukščiausiąją Tarybą, Sąjūdžio remtais ir jo programą vykdančiais deputatais ir grupės asmenų, kurių dauguma buvo ar tebėra vienos partijos nariai, kreipimąsi ji vertina kaip neatsakingą ir destruktivų, Lietuvos visuomenę skaidantį bei supriešinantį veiksma.

AUKŠČIAUSIOS TARYBOS PIRMININKO VYTAUTO LANDSBERGIO PAREIŠKIMAS

Vilniuje įvykusioje spaudos (nukelta į 2 psl.)

Parcinkulio atlaidai Kretingoje šių metų rugpjūčio 5. Priekyje pranciškonai procesijoje: Tėv. Astijus, Tėv. Arūnas, Br. Egidijus, Br. Paulius, Br. Bronius. Nuotr. V. Kapočiaus

"EUROPOS KELIAS" LIETUVOS PASIENY

Lietuvos Atgimimo Sąjūdis rugpjūčio 23 suorganizavo Ribentropo-Molotovo pakto 51-ųjų metinių minėjimą. Jis buvo ne toks įspūdingas kaip pereinamais metais, kada rankų grandinė apjungė Vilnių, Rygą ir Taliną. Pereinamais metais minėjimas buvo pavadintas Baltijos kelias, nes jungėsi trys Baltijos valstybės. Šiais metais minėjimas vadinosi Europos kelias, nes Lietuva demonstratyviai jungiasi į Europos valstybių gretas.

Lazdijuose, prie Lietuvos-Lenkijos sienos, abiejose sienos pusėse buvo parengtos stovyklos. Stovyklautojai ėjo iš Lietuvos į Lenkiją ir iš Lenkijos į Lietuvą. New York Times gana stambiame straipsnyje rugpjūčio 24 rašo, kad net 20,000 žmonių protestavo, kad Lietuvos sienas kontroliuoja slaptoji policija KGB. Lietuviai, rašo New York Times, žiūri į KGB kaip į sovie-

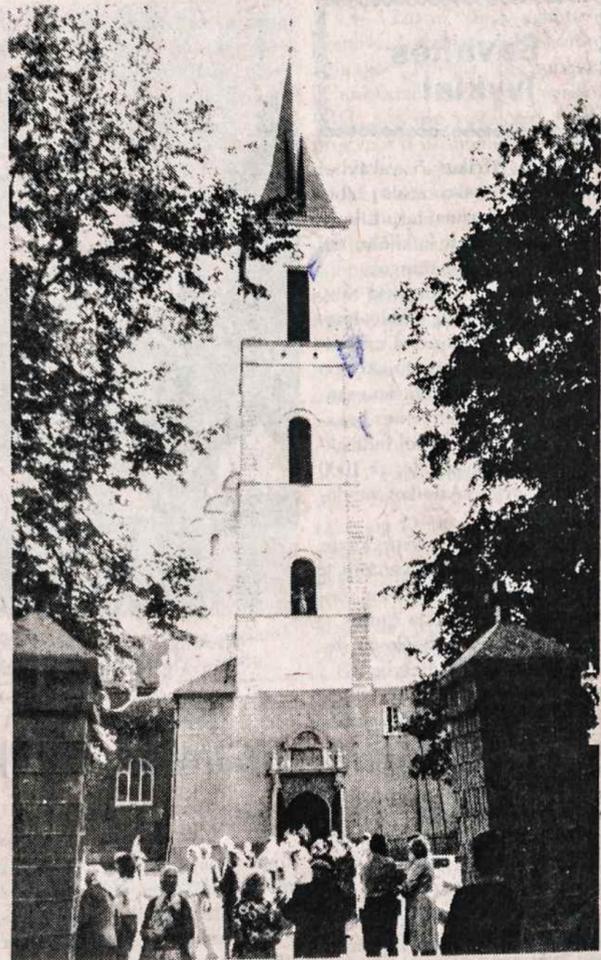
tinės okupacijos simbolį.

Vilniaus radijas skelbia, kad šioje demonstracijoje prie Lazdijų dalyvavo 50,000 žmonių.

Sąjūdžio atstovai reikalavo, kad einant per Lietuvos sieną būtų pripažinti Lietuvos dokumentai ir kad Lietuvos sienų kontrolė būtų lietuvių reikose.

Nepaisant didelės spūsties, jokių incidentų neįvyko. Po pietų buvo aukojamos mišios. Vakare į susirinkusius kalbėjo Aukščiausios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis. Buvo surengtas didžiulis koncertas. 8 val. vak. visose trijose Pabaltijo valstybėse buvo uždegti simboliniai laužai, skambėjo bažnyčių varpai.

Su šia manifestacija buvo pradėta ir parašų rinkimo akcija. Peticija adresuota Helsinkio nutarimus pasirašiusioms tautoms ir bus įteikta šių tautų atstovų

Pranciškonams sugrąžinta Kretingos bažnyčia. Nuotr. V. Kapočiaus

LIETUVIAI PRANCIŠKONAI ATSISTEIGIA KRETINGOJE

Jau ne vienas, turbūt, girdėjome žinią, kad Kretingos bažnyčia yra grąžinta Lietuvos pranciškonų ordinui ir kad šalia bažnyčios esančiame buvusiam vienuolyne jau gyvena 10 vienuolių: trys tėvai ir septyni broliukai. Kol kas didesnę vienuolyno patalpų dalį tebenaudoja Kre-

tingos kraštotyros muziejus.

Iš Lietuvos atėjo retesnio pobūdžio leidinys "Kretingos pranciškonų vienuolynas", kurį išleido Lietuvos pranciškonai su 1989 m. data. Šio 3,000 egz. tiražu išspausdinto 19 puslapių leidinio išganyje žodyje skaitome:

"Šis, tėvų pranciškonų rūpesčiu, skubotai paruoštas kuklus leidinėlis gal būtų dalinai užpildys tą spragą, kurią tikintieji jautė gedingos, prievartinės okupacijos metais. Norėtumėte tikėti, jog šis kuklus leidinėlis susilauks atgarsio ne tik tikintųjų tarpe, bet ir visų, kuriems brangi tautos kultūrinė atmintis."

1940 metų liepos 26 dieną į Kretingos pranciškonų vienuolyną įsiveržusiems enkavedistams nei kiek nerūpėjo, kad iš-tisus 320 metų iki jų visos čionykštės valdžios ir visi Žemaitijos užkariautojai neišdrįso sulaužyti grafo Jono Karolio Katkevičiaus 1619 metų kovo 13 dieną surašyto testamentą:

"Taigi pirmiausia aukojame vietą ir žemės sklypą bažnyčios ir minėto vienuolyno pastatymui, būtent ant Akmenos upės kranto, tokio didumo, kaip jau dabar minėti broliai vienuoliai apsitvėrė, ir kitą žemės plotą sodo užvedimui ir trečių gyvuliams ganyti su tvenkiniu, prie kurio yra pačių vienuolių pastatytas savo reikalams malūnas. (...) Kad visa tai šventa ir nelaužoma liktų, šiuo mūsų raštu pasizadame ir patvirtiname ir laidojame už visus mūsų įpėdinius, kad visa tai, kas mūsų valia yra įkurta ir dievobaimingai įsteigta, šventai bus užlaikoma ir teikiama."

Išvaikę pranciškonus, raudonieji naujojo pasaulio kūrėjai uždarė vienuolių išlaikymo gimnaziją, atėmė jų spaustuvę, o neįkainojamus bibliotekos bei archyvo lobius degino tiesiog vienuolyno kieme.

Leidinio puslapiuose daug istorinių duomenų apie vienuolyno įkūrimą, pranciškonų kultūrinę veiklą, rusų priespaudą, pranciškonų atgimimą ir jų ordino likvidavimą, na ir pagaliau — dabarties dienas, kurios teikia daug vilčių ateičiai.

(nukelta į 2 psl.)

Savaitės įvykiai

Vakarų Afrikos 5 valstybės pradėjo siųsti savo karijus į Liberiją, nes pasitarimai tarp Liberijos vyriausybės ir sukilėlių dėl paliaubų nerodo pažangos.

JAV žinovai atrado, kad Sov. S-gos branduolinių ginklų įmonėse yra labai intensyvi radiacija, o įmonės j tai visai nekreipė dėmesio. Prie Čelabinsko esantis fabrikas radioaktyvines liekanas vertė į upę tol, kol radioaktyvūs taršalai pasirodė už 1000 mylių esančiam Arktikos vandenyne.

Pietų Afrikoje vyksta kovos tarp Zulu giminės gyventojų ir Afrikos kongreso šalininkų. Žuvusiųjų skaičius siekia šimtus.

Prezidentas Gorbačiovas dekretu sugrąžino pilietybę 23 j užsienį išstremtiems Sov. S-gos piliečiams, jų tarpe ir rašytojui A. Solženicynui. Sov. Rusijos prezidentas laišku rašytoją pakvietė apsilankyti Rusijoje, bet rašytojas pareiškė, kad j Rusiją vyksias tik tada, kai bus panaikinti visi įstatymai, pagal kuriuos jis buvo išstremtas.

Sibire gerai ginkluoti 11 kalinių pagrobė j Jakutską skrendantį keleivinį lėktuvą su 92 keleiviais ir privertė j skristi j Pakistaną, kur jie buvo nuginkluoti.

JAV karių ir reikmenų transportui j Saudi Arabiją pagreitinoti perėmė iš civilinių oro linijų 38 talpiausias lėktuvus.

Prezidentas Gorbačiovas iki sausio mėn. numato perorganizuoti kariuomenę, sukurdamas atskirų respublikų vienetus ir galbūt panaikindamas privalomą karinę prievolę, bet kartu pasmerkė balsus, reikalaujančius sudaryti nepriklausomas teritorines armijas.

Prieš Hitlerio Vokietiją kariavę 4 sąjungininkai numato rugsėjo 12 baigti tartis dėl abiejų Vokietijų susijungimo ir panaikinti iki šiol užsilikusias okupacines įstaigas.

Izraelis mano, kad Irakas panaudosis palestiniečių teroristines grupes teroro veiksmams prieš JAV ir jos sąjungininkus vykdyti.

Iš Rusijos komunistų partijos per liepos mėn. išstojo 162,250 narių.

Egipto prezidentas Hosni Mubarak paragino Irako prezidentą Saddam Hussein pasitraukti iš Kuwaito ir išvengti višką naikinančio karo.

JAV stengiasi atgaivinti prie J. T. veikusių karinį vienetą, kurį sudarė nuolatinių Saugumo tarnybos narių karinių štabų viršininkai, J.T. priimtų rezoliucijų vykdymui derinti. Dėl šaltojo karo šio vieneto veikla buvo paraližuota.

Jugoslavijoje vyksta nuolatiniai nesutarimai tarp kraštą dominuojančios Serbijos ir išnaudojamos Kroatijos, kuri pageidauja didesnio savarankiškumo.

Zimbabvė planuojama įteisinti vienos partijos valdymą.

Sov. S-gos derliaus nuėmimas yra ¼ atsilikęs nuo praeitų metų, nors tam reikalui buvo panaudota per 100,000 karių.

Gynybos sekretoriui Dick Cheney pavyko susitarti su Jungtinių arabų emiratu dėl JAV kariuomenės laikymo emirato teritorijoje.

Apie 200,000 Kuwaito gyventojų pavyko rasti prieglaudą kitoje arabų valstybėse.

Armėnijos ginkluoti nacionalistai privertė sovietų karius pasitraukti iš azerbaidžanų gyvenamo kaimo ir jį sudegino.

Kretingos pranciškonų vienuolynas, kuriame buvo įrengtas kraštotyros muziejus, palengva grąžinamas pranciškonams. Nuotr. V. Kapočiaus

ATGIMSTANČIOJE LIETUVOJE YRA IR NESUTIKIMŲ

(atkelta iš 1 psl.)

konferencijoje ryšium su 31 asmenis pareiškimu, kad būtų renkamas Atkuriamasis Seimas, Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis tarė žodį, kurį perdavė skaitytojams *Lietuvos Aidai*.

"Aš norėčiau, kad Lietuvos žmonės neapsigautų dėl tokio gana gudriai suredaguoto paskutinio sakinio, nes iš tikrųjų čia kalbama apie tai, kad priklausomai nuo nuosaikių ekonominių ir socialinių reformų įgyvendinimo, ateis laikas, kai Lietuvos Respublikos piliečiai nutars, kad jau metas rinkti Atkuriamąjį Seimą. Bet aš galvoju, kad daugelis skaitytojų gali suprasti, jog kviečiama dabar rinkti Seimą, kad jau dabar atėjo metas. Taip yra įdomiai sudėstyta. tokia redakcija.

Bet noriu atkreipti dėmesį, kad yra labai susinteresuota ir labai didelė politinė jėga, kuri reikią ir stengiasi įskiepyti tą nepasitikėjimą, pasakyčiau, tarptautiniu mastu. Mus apšaukinėja avantūristais ir visai kitaip, neturintais liaudies įgaliojimų daryti nutarimus ir savo sprendimus. Šitokių Aukščiausiosios Tarybos puldinėjimų ir mėginimų diskredituoti prasmę ir tikslas labai aiškūs ir labai suprantami, labai vienaprasmiai.

Dabar gali būti, kad veikiama žymiai subtiliau. O rezultatas, jeigu kas nors norės aiškintis, bus tas, kad iš tikrųjų Lietuvos žmonės suklydo, išrinkdami šitą Aukščiausiąją Tarybą, kuri nieko gero nepadare ir nedaro (taip, perskaičius tą kreipimąsi, atro-

do), vienintelė jos veikla – Ministrų Tarybos darbo žlugdymas, tyčiniš. Tai žinoma yra nesąmonė, bet taip parašyta. Ir jeigu šita Aukščiausioji Taryba neišreiškia Lietuvos žmonių valios, tada maža ko verti visi jos nutarimai, taip pat ir Kovo vienuoliktą.

Aš labai norėčiau, kad žmonės, kurie gal ir nebūtinai simpatizuoja Aukščiausiajai Tarybai, gal netgi su nepasitikėjimu žiūri arba gal kokių gandų prisiklausę dėl vieno ar kito įstatymo, kaip dėl mokesčių daug visokio triukšmo buvo keliami, arba diskutuojant dėl profsąjungų turtų priklausomybės, žodžiu, kiekviena proga keliami šitie lyg ir atskiri klausimai, bet jie visi turi vieną bendrą variklį: gal ko gero, netikusi yra ta Aukščiausioji Taryba? O kas tada iš to išeina? Ir kam tai politiškai reikalinga ir naudinga? To niekad nereiktų pamiršti".

KOPENHAGOS PRISIMINIMAI – 3

(Nieko nepakeitę ir kalbos netaisę spausdiname Algirdo Budreckio straipsnio tęsinį. — Dar red.)

CSCE Konferencija

Žmogiškiosios dimensijos konferencija iškilmingai prasidėjo birželio 5 d. 10 val. 30 min. ryto, 34 užsienio reikalų ministrams su palydomis dalyvaujant. Danijos karalienė Margarita II atidarė šį suvažiavimą. Kaip konferencijos šeimininkas Danijos užsienio reikalų ministras Uffe Ellemann-Jensen atidarė pirmąją plenumo sesiją ir jai pirmininkavo.

Iš eilės kalbėjo Austrijos, Airijos, Didžiosios Britanijos, Sovietų Sąjungos ir Suomijos užsienio reikalų ministrai. Sovietų ministro E. Ševardnadzės kalba buvo trafaretinė: jis pakartojo tą patį, ką yra pasakęs Vašingtone, viršūnių konferencijos gale š. m. birželio 3 d., pridurdamas dar keletą frazių iš Prezidento Gorbačiovo atsisveikinimo kalbos Baltuose Rūmuo-

se. Įvyko staigmena: Danijos atstovas rekomendavo, kad Albanija būtų priimta į CSCE konferenciją su stebėtojo statusu. Tam pritarė Sovietų atstovas. Niekas nebalsavo, niekas neužprotestavo. Mat, CSCE nutarimai yra pagrįsti consensus principu.

Pirmos dienos popietinei sesijai pirmininkavo Jugoslavijos atstovas. Trečiadienio rytmetinėje sesijoje, tarp kitų atstovų kalbėjo JAV valstybės sekretorius James Baker III. Jo kalba buvo Vašingtone viršūnių suvažiavimo paskutiniųjų žodžių pakartojimas. Jis tik pridūrė, kad turįs vilties, jog Gorbačiovas susitiks su Baltijos respublikomis. Popietinei sesijai pirmininkavo Federacinės Vokietijos Respublikos atstovas.

Plenumo sesijos dar įvyko birželio 7, 8, 11, 15, 18, 28 ir 29 d. d. Kitose dienose susirinkdavo darbo komisijų posėdžiai, kurie buvo uždaryti publikai.

Nors oficialiai buvo naudojamos 6 kalbos (su audiofonu galėjai užgirsti vertėjų 6 kalbomis), šioje konferencijoje dominavo anglų kalba. Visi Rytų Europos atstovai galais negalais švebeldžiavo angliškai. Buvo išimčių: rusai kalbėjo tik rusiškai, vokiečių kalbą išimtinai naudojo abidvi Vokietijos, Austrija ir Šveicarija, Šventasis Sostas, Jugoslavija, Belgija ir Prancūzija kalbėjo prancūziškai. Italai kalbėjo itališkai.

Geriausia apie Lietuvą ir kitus Pabaltijo kraštus atsiliepė Austrijos min. Alois Mock, Airijos min. Gerard Collins, Didžiosios Britanijos min. Douglas Hurd, Islandijos min. Jon Baldvin Hannibalsson, Olandijos Hans van den Broek, JAV ambasadorius Max Kampelman ir kongresmenas Steny H. Hoyer, Norvegijos min. Kjell Magne Bondevik ir Švedijos Sten Andersson.

Pabaltiečiai panaudojo kiekvieną progą padėkoti delegacijoms, kurių kalbėtojai išskėlė Pabaltijo valstybių klausimą CSCE plenumo. Iš lietuvių atidžiau sekdamas plenumo kalbas

(nukelta į 4 psl.)

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas patarnauja telkiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, Conn. 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Sutelkia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visoje miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. **KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME**, 200 Pasadena Ave., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. **WOODLAWN MEMORY GARDENS**, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345 - 9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj — **OHLERT-RUGGIERE, Inc.**, 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigoj krepiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio kiljentalis.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM 90.5 Worcester, MASS. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Molius, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501, T. 508 753 - 7232.

NEW YORK - NEW JERSEY - Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto **WNWK 105.9 FM**. Romas Kezys 217 - 25 54th Ave. Bayside, N.Y. 11364, Tel. 718 - 229 - 9134 arba 718 - 428 - 4552.

KOLODNY & KOLODNY: Virginija Kolodny, Lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 349 - 7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejai, namų pardavimas, testamentai, išnuomavimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorko valstijoje.

NEW JERSEY, NEW YORK - "Lietuvos Atsiminimai", pirmadieniais nuo 8 iki 9 v.v. iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. "Music of Lithuania" programos, vedamos anglų kalba iš tos pačios stoties, taip pat pirmadieniais girdimos nuo 7:30 iki 8 v.v. Dr. J. J. Stukas — direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel.: 201 753 - 5636.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK,
NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Kasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11375
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150

TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA —
— GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

Remkime

TAUTOS FONDA

ir padėkime finansuoti ELTA biuletenių leidimą šešiomis kalbomis. Jie pasiekia laisvąjį pasaulį, informuodami apie tikrą padėtį okupuotoje Lietuvoje. Neužmirškime Lietuvos Laisvės lždo, pagerbdami savo artimuosius ir jų atminimą. Aukos Tautos Fondui nurašomos nuo federalinių mokesčių (IRS Tax Exempt No. 51-0172223). Aukos siųsti adresu:

Tautos Fondas,
Lithuanian National Foundation, Inc.,
P.O. Box 21073,
Woodhaven, N.Y. 11421.

VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS

Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300

LIETUVIAI PRANCIŠKONAI ATSIŠTEIGIA KRETINGOJE

(atkelta iš 1 psl.)

Šio leidinio pabaigoje rašoma: "Bet ačiū Dievui, kaip ir visais sunkiais laikais švento Pranciškaus medis Lietuvoje nepalūžo, pogrindžio sąlygomis užsigrūdino ir sustiprėjo. Lietuvos pranciškonai formaliai būdami už įstatymo ribų, tęsė savo vyresniųjų tėvų pradėtą darbą, būdami vertais jų atminimo. Sunkiomis prievartinio ateizmo sąlygomis išliko Lietuvos pranciškonai ir pasipildė naujomis jėgomis. Šiandien Lietuvos šv. Kazimiero provincija su Dievo pagalba vėl atgimsta, žadama grąžinti mūsų vienuolyną, tam daromi rimti žingsniai. Kretingoje 1989 m. lapkričio mėn. 19 d. po 53 metų tremties jau savo bažnyčioje sekmadienines iškilmingas mišias laikė naujos kartos pranciškonai — gvardijonas ir

bažnyčios klebonas Tėv. Juozapas, talkinant Tėv. Rokui ir Tėv. Silvestrui. Tą istorinę dieną atminus daugelis pranciškonų, suvažiavusių ta proga iš visos Lietuvos, kadangi lapkričio 19 d. švenčiama kaip šv. Kazimiero provincijos įkūrimo data".

Šiam leidiniui naudotos literatūros sąrašė yra ir Tėv. Viktoro Gidžiūno, OFM, ir Tėv. Benvenuto Ramanausko, OFM, Brooklyne paskelbti leidiniai.

Visai neseniai, rugpjūčio 5 d., pranciškonams sugrąžintoje Kretingos bažnyčioje vyko Parcinkulio atleidai. Į juos buvo nuvykęs ir fotografas Viktoras Kapočius, *Gimtojo Krašto* redakcijos kolektyvo narys ir *Darbininko* bendradarbis, kuris ten padarė nemaža nuotraukų. Kai kurias iš jų matome ir prie šio rašinio.

E. Šulaitis

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207Editorial Office 718 827-1352
Business Office 718 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second Class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year \$20.00. Single Copy 50 cents

POSTMASTER: Send Address Change to:

DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207
ISSN 0011-6637

— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Kaip tai atsilieps į Lietuvą?

Okupuodamas Kuveito valstybę, Irakas sukėlė pasaulinę įtampą. Gal tai pirmoji tokio masto po Antrojo pasaulinio karo. Nežinia, kuo tas viskas baigsis. Turkijos politikai sakė, kad pasaulis dar niekada nebuvo taip arti prie naujo pasaulinio karo, kaip dabar.

Irakas tikėjosi "pašienauti" arabų kraštuose, tikėjosi išaugti į naują pasaulinę galybę, kuri daug ką diktuotų. Paėmęs Pietų Arabiją, Irakas savo žinioje turėtų apie pusę pasaulio alyvos. Tokiu atveju lengvai galėtų kelti kainas. Už gautus pinigus vėl pirktų naujus ginklus, vėl keltų nerimą.

Greita reakcija sumaišė Irako planus, ir dabar jis visokiais būdais išsisukinėja, kad jis norėtų Kuveitą tik sudrausminti, nes jis pigiau parduvinėtų naftą. Be to, Kuveitas naftą pompavo visai prie Irako sienos, ir Irakas kaltino, kad vagia jų naftą.

Kuveitas buvo turtingas ir buvo paskolinęs Irakui bilijonus. Dabar reikėjo grąžinti. Daug patogiausią kraštą okupuoti. Nebereikia grąžinti skolos. Dar gali kraštą apiplėšti, naujus turtus pargabenti į Bagdadą.

Iraką apginklavo Sovietų Sąjunga. Pristatė ir savo karinius instruktorius, kurie tebėra ir dabar. Irakas tikėjosi, kad jį parems Sovietų Sąjunga.

Bet Amerikai pavyko suorganizuoti pasaulinę opoziciją per Jungtines Tautas. Jų Saugumo Taryba pasmerkė Iraką, pasisakė už blokadą ir net už jėgos panaudojimą.

Ir dar daugiau! Gorbačiovas viešai pasmerkė Iraką, pareikalavo, kad pasitrauktų iš Kuveito.

Kai Gorbačiovas tai padarė, tuoj sujudo politikai ir ėmė klausinėti, ką jis už tai gavo iš Ame-

rikos. Gal gavo prekybos pirmumo teises, kad bus parduodamos prekės Sovietų Sąjungai už labai prieinamas kainas. Tokiu būdu jis gėlbėtų grivantią ekonomiją ir pats labiau sustiprėtų.

Bet štai prisimename anų 1940 metų pavasarį, kai Vokietija puolė Prancūziją, ir ji greitai kapituliavo. Viso pasaulio dėmesys buvo ten. Tą progą išnaudojo Sovietų Sąjunga. Ji jėga okupavo Pabaltijo valstybes, ir pasaulis nepajėgė protestuoti ir šaukti.

Dabar pasaulio spauda yra užimta arabų kraštų reikalais, naftos kainomis, jos ateitimi. Kas dedasi Sovietų Sąjungos respublikose, jau mažai įdomu. Šiem įvykiams didžiojoje spaudoje beveik nebėra vietos. Jei prisimenama, tai tik kur nors kampu tyje.

Sovietai gali šią situaciją panaudoti savo reikalams. Štai ėmė ir paskelbė, kad Pabaltijo kraštuose vykdomi kariuomenės manevrai. Tai yra sovietinės jėgos demonstravimas, neramių respublikų gasdinimas. Ir kuo tas viskas baigsis?

Kariuomenė lieka kariuomenė. Ji daug ką gali nušluoti, suorganizuoti naujas vyriausybes, kurios ir vėl paprašys "šilto" Maskvos glėbio, jos pagalbos.

Sovietai bet kokia kaina nori išlaikyti užgrobtus kraštus, nes iš jų vergai atsiunčia daug maisto ir kitokių žaliavų, net gaminių. Komunizmas baigia subyrėti, bet lieka dar rusiškas imperiaizmas. Šis gi daugelį jaudina ir nuteikia rusiškai ekspansijai.

Kaip ten bebūtų, vistiek nepajėgs grąžinti į tą pirmąją padėtį. Visi kraštai yra per daug įsiūbuoti, pasirengę žūt būt išsikvoti laisvę. Bet tie kraštai nėra gerai organizuoti, neturi karinės

— Lietuvos Respublikos Aukščiausia Taryba po karštų ir aistringų diskusijų pagaliau rugpjūčio 21 patvirtino Lietuvos valstybinę delegaciją vesti derybas su Sovietų Sąjunga. Delegacijos pirmininkas — Vytautas Landsbergis. Delegacijos paskirti 4 Lietuvos Aukščiausios Tarybos ir 4 vyriausybės nariai. Iš Aukščiausios Tarybos narių išrinkti AT pirmininkas Vytautas Landsbergis, pirmininko pavaduotojas Česlovas Stankevičius, seniūnas Aleksandras Abišalas ir Užsienio reikalų komisijos pirmininkas Emanuelis Zingeris. Iš Vyriausybės narių išrinkti ministrė pirmininkė Kazimiera Prunskienė, ministrės pirmininkės pavaduotojas Romualdas Ozolas, užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas ir teisingumo ministras Pranas Kūris. Aukščiausioji Taryba delegacijos sudėtį patvirtino: 90 už, penki

jėgos, o prieš juos stovi gerai apginkluota armija.

Situacija reikalauja kur kas daugiau budrumo, apdairumo, veiklos. Jau kyla spaudoje balsų, kad visuomenė pasigenda mūsų veiksnių didesnio vadovavimo. Kažkur jie pasitraukę, kažkur važinėja, posėdžiauja, o svarbiais momentais neinstruktuoja žmonių. Jei kas padaroma pozityvaus, dažniausiai padaroma privačios iniciatyvos dėka. Dabar viskas taip greitai keičiasi, jada, Lietuvą liečią įvykiai gauna kitą perspektyvą, tad būtina visiems labai budėti, kad neužkluptų pražūtingas pavojus.

ĮVYKIAI LIETUVOJE

susilaikė. Nuostabą kelia, kad į delegacijos sąstatą neįtrauktas Algirdas Brazauskas, kuris atrodo, galys turėti daugiau patirties derybose su Sovietais, negu kuris kitas Lietuvos lyderis.

— Vilniuje rugpjūčio 24 prasidėjo Lietuvos ir Rusijos respublikų parlamentarų posėdžiai. Jų metu bus derinamos abiejų šalių deklaracijos dėl politinių ir teisinių santykių tarp Lietuvos ir Rusijos federacijos.

— Vytautas Landsbergis, Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos pirmininkas, Danijos ministro pirmininko kviečiamas atvykti į Kopenhagą. Numatyti pokalbiai su Danijos užsienio reikalų ministru ir parlamentu nariais. Sovietų žinių agentūros Tasso korespondentas iš Kopenhagos praneša, kad rugpjūčio 24 V. Landsbergis turėjo spaudos konferenciją Danijos parlamento rūmuose. Aukščiausios Tarybos pirmininkas pareiškė, kad derybose bus svarstomi ekonominio bendradarbiavimo tarp abiejų šalių klausimai, galimybės Lietuvos specialistams mokytis Danijoje ir kiti konkretūs projektai. Jis išreiškė viltį, kad danai padės Lietuvai įgyvendinti ekonominę reformą.

— Sigitą Kudarauską Lietuvos vyriausybė paskyrė Lietuvos Respublikos vyriausybės nuolatinio atstovu Estijos Respublikoje. Estija jau nuo seniau turi savo atstovą Vilniuje.

— Kremlius kontroliuojama M. Burokevičiaus Lietuvos Komunistų Partija ("naktinė") užsimojo perimti Lietuvos Komunistų Partijos archyvus. Ten yra daug vertingos medžiagos ne tik apie LKP, bet ir visą Lietuvos pokario gyvenimą. A. Brazausko vadovaujama LKP pasiūlė archyvą išsaugoti perduodant jį Aukščiausios Tarybos globon. Kazimieras Motieka, Aukščiausios Tarybos pirmininko pavaduotojas, kreipėsi į Lietuvos žmones susirinkti prie archyvo rūmų ir apsaugoti dokumentus nuo okupanto užmačių. Kiek žinome, susirėmimų nebuvo.

— Komercinė prekyba su dideliu priedu labdarai — bene pirmiesiems Lietuvoje tokia idėja kilo Kauno miesto savivaldybei. Taip prekybininkai šiemet miestui papildomai uždirbo milijoną rublių. Be to, į labdaros fondą — apie 400,000 rublių.

— "Tasso" žinių agentūra pranešė, kad Lietuva ir Sovietų Sąjungos Rusijos Respublika, aplenkdamos centrinę vyriausybę, pasirašė rugpjūčio 15 d. prekybos ir ekonominio bendradarbiavimo sutartį. Tai pirmoji tokios rūšies sutartis tarp Lietuvos ir Rusijos respublikų, kurios dar bent oficialiai priklauso prie sąjungos. Sutartis pasirašyta Vilniuje Lietuvos Respublikos ministrės pirmininkės Kazimieros Prunskienės ir Rusijos Federalinės Socialistinės Respublikos ministerio pirmininko Ivano Silajeva.

— "Postfactum", nepriklausoma žinių agentūra Maskvoje, rašo, jog Lietuvos ir Rusijos pasirašytoji prekybinė sutartis pamažu laipsniškai pereis į pasaulinės rinkos kainas. Tai priklausys nuo pardavėjų ir pirkėjų susitarimo.

"ČIURLIONIS" VYKSTA Į LIETUVĄ

Gastrolės pradėdamos Kretingoje

Daugelio metų svajonė sugrįžti į Vilnių, kuriame 1940 sausio 13 įvyko pirmoji LTM, Ansamblio "Čiurlionis", repeticija, pagaliau tampa realybe. Š. m. gegužės 5 - 6 Clevelande iškilmingai atšventęs savo veiklos 50 metų jubiliejų, ansamblis rugpjūčio 31 pakelia sparnus skrydžiui į tėvynę. Iš Lietuvos laikinai atvykęs muzikas ir dirigentas Gediminas Purlys pa-

ruošė turtingą ir naują repertuarą, o savo disciplinuota ranka ir maloniu būdu pakėlė ansamblio narių nuotaiką ir sustiprino dainavimo discipliną. Ansamblį sudaro įvairių gėntkarčių nariai, jų tarpe jau gražus būrys toli nuo tėvynės gimusio jaunimo, o taip pat ir du asmenys, dalyvavę ansamblio pirmoje repeticijoje Vilniuje. Tai kanklių vadovė Ona Mikulskienė, priauginusi didoką skaičių jaunų kanklininkų, ir tenoras Antanas Kavaliūnas.

Ansamblio, diriguojamas Gedimino Purlio, pirmą koncertą atliks Kretingoje kartu su "Gintaro" choru, kuriam taip pat vadovauja Gediminas Purlys. Toliau bus koncertuojama Klaipėdoje, Kaune, Panevėžyje ir Vilniuje. Ansamblis taip pat aplankys Šiluvos stebuklingos Dievo Motinos šventovę ir Šiaulių Kryžių Kalne pastatys paminklinį kryžį.

Ansamblio ilgamečio pirmininko Vlado Plečkaičio pastangų dėka pildosi čiurlioniečių svajonės ir teikia viltį jo tolimesniam gyvamui. Kelionę suorganizavo ir ją globos prityręs kelionių vadovas ir buvęs čiurlionietis Algis Grigas.

Aurelija M. Balašaitienė.

Clevelando lietuvių tautinis ansamblis Čiurlionis.

JONAS PUZINAS

6

KELIAS Į LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMĄ

nutarta paruošti memorandumą Sventajam Sostui, kad Vilniuje būtų įsteigta lietuviška arkivyskupija, o Amerikoje — lietuviška vyskupija; pasisakyta lietuvių universiteto steigimo reikalu Vilniuje. Nepriklausomos Lietuvos atstatymo klausimas konferencijoje dar nebuvo svarstytas (pilnas rezoliucijos tekstas duotas dr. J. Purickio straipsnyje: Lietuvių veikimas Šveicarijoje Didžiojo karo metu. — Pirmasis nepriklausomos Lietuvos dešimtmetis. Kaunas, 1930, p. 47-49). Tas klausimas išliko II-joje lietuvių konferencijoje Lozaneje tų pačių metų birželio 30 - liepos 4 d. Ties ta reikšminga konferencija sustosime kitame skyrelyje.

Tie laisvėje gyvenančių lietuvių nutarimai pasiekdavo atskirų kraštų vyriausybių pareigūnus ir buvo pirmoji paberta sėkla laisvės idėjai brandinti. Ir vėliau, kaip pamatysime, užsienio lietuvių daromi žygiai turėjo nemažos reikšmės besiekiant atstatyti nepriklausomą Lietuvos valstybę.

OKUPOUOTOS LIETUVOS ŠVIESUOLIAI SPIEČIASI POLITINIAM DARBUI

Didžiausią ir sunkiausią tos kovos už savo

krašto laisvę našta teko pakelti Lietuvoje pasilikusiems šviesuoliams. Jų darbo sąlygos buvo nepaprastai sunkios. Prasidėjus karui, 1915 metų pavasarį Lietuva virto karo lauku. Tų metų liepos 20 d. vokiečiai užėmė Šiaulius, netrukus Panevėžį, Kauną ir rugsėjo 18 d. Vilnių. Daug jos miestelių ir kaimų sudeginta. Rusų administracijos vietoje atsirado vokiečių karinė valdžia. 1915 m. lapkričio 4 d. užimtas kraštas pavadintas "Das Land Ober Ost" (pagal Vyriausiojo Rytų karo vado valdomą sritį Oberbefehlshaber Ost; sutrumpintai ta sritis dar vadinama "Ob-Ost", "Obost", "Ober Ost"). Visa valdžia 1915-1916 m. buvo generolo Ericho Ludendorffo rankose, nuo 1916 m. rugpjūčio mėn. Bavarijos kunigaikščio Leopoldo (Prinz Leopold von Bayern). Pradžioje Ober Osto būstinė buvo Tilžeje, vėliau Kaune. Vilniaus-Suvalkų srities karinės valdžios būstinė buvo Vilniuje. 1917 m. kovo 15 d. Vilniaus-Suvalkų ir Lietuvos sritys sujungtos į vieną ir pavadintos "Militaerverwaltung Litauen" (Lietuvos karinė administracija). Būstinė palikta Vilniuje. Ankstyvesnis Vilniaus-Suvalkų srities šefas grafas Yorck von Wartenburg pasitraukė ir jo vietą užėmė kunigaikštis Franz Joseph zu Isenburg-Birstein. Okupuota Lietuva suskirstyta apskritymis, kurioms vadovavo vokiečių apskričių viršininkai, vadinami "kreishauptmanais". Prasidėjo sunki vokiečių okupacija, nes Vokietija traktavo Lietuvą kaip priešų žemę — Rusijos krašto dalį. Įvesti karo lauko teismai, susisiekimas suvaržytas, rekvizicijos alino kraštą. Rekvizicijos buvo nepaprastai sunkios, nes Lietuva turėjo ap rūpinti maistu ne tik čia veikiančią vokiečių X-ją armiją, bet maisto gaminiai dar būdavo išvežami ir į Vokietiją. Lietuvos ūkininkai buvo apdėti visokiais mokesčiais, turėjo atiduoti didelius kie-

kus grūdų, mėsos, pieno, kiaušinių ir kitokių ūkio produktų. Krašte, ypač miestuose, pritrūko maisto. 1916 m. Vilniuje net kilo badas. Vyrai buvo imami darbams į pafrontę, miškų kirsti, kelių tiesti, o kiti siunčiami Vokietijon į kasyklas, dvarus. Visuomeninis ir kultūrinis gyvenimas, kuris prieš karą jau buvo gerokai pagyvėjęs, sustojo. 1915 m. liepos 28 d. Ober Osto įsakymu, uždrausti politinio pobūdžio susirinkimai, politinės organizacijos uždarytos, laikraščiai sustabdyti. Vienintelis laikraštis lietuvių kalba buvo pačių vokiečių nuo 1915 m. rudens leista *Dabartis*, kurios kryptį nustatė Vyriausioji Rytų karo vadovybė — Ober Ostas. Laikraštis negalėjo patenkinti lietuvių reikalų. Todėl Vilniuje jau 1916 m. pradžioje pradėta rūpintis gauti leidimą lietuviškam laikraščiui leisti, bet vasario 10 d. prašymas atmestas. Tik Kaune prelatui A. Dambrauskui pavyko gauti leidimą žurnalui *Ateitis* leisti. Vilniuje tik 1917 m. gale susilaukta trijų lietuviškų laikraščių: nuo rugsėjo 6 d. *Lietuvos Aido*, nuo lapkričio 15 d. — socialdemokratų *Darbo Balso* ir nuo gruodžio 29 d. krikščionių demokratų *Tėvynės Sargo*.

Sunki vokiečių okupacija nepalaužė tolydžio stiprėjančios lietuvių tautinės dvasios. Kad ir labai sunkiose vokiečių okupacijos sąlygose, lietuvių inteligentija ima spiesti politiniam darbui. Lietuvoje vieni iš pirmųjų sukruoto kauniškiai šviesuoliai.

(Bus daugiau)

KOPENHAGOS PRISIMINIMAI

(atkelta iš 2 psl.)

dr. Kazys ir pn. Dalia Bobeliai, Algirdas ir Arvydas Budreckiai ir Gabija Petrauskienė. Ispūdziai ir kalbų citatos buvo perduotos pabaltiečių aktyvui. Kur reikėjo, net kalbų pilni tekstai buvo įgyti spaudos ir informacijos centre.

Pabaltiečių "Diplomatija" Delegacijose

Pagal birželio 4 d. pasitarimą, pabaltiečiai bandė sudaryti delegacijas, į kurias įeitų po 1 atstovas iš kiekvienos tautybės. Buvo tik vienas estas iš pradžių, ir gal juokais būtų galima pasakyti, kad buvo lietuvių "perteklius". Iš tikro pritrūko žmonių. Nors ne visuomet gerai koordinuoti, pabaltiečiams pavyko ar "representyviai" ar "partizaniškai" aplankyti sekančias delegacijas: Vokietijos Federacinės Respublikos, Vokiečių Demokratinės Respublikos, JAV, Austrijos, Belgijos, Kanados, Danijos, Suomijos, Didžiosios Britanijos, Ispanijos, Islandijos, Airijos, Norvegijos, Olandijos, Lenkijos, Portugalijos, Šventojo Sosto, Švedijos, Šveicarijos, Turkijos, Čekoslovakijos ir pagaliau Italijos.

Su Rytų bloko valstybėmis, įskaitant ir Sovietų Sąjungą, įvairiomis progomis kalbėjo Virgilijus Čepaitis ir dr. Kazys Bobelis. Pastarasis net privačiai su rusų ir rytų vokiečių delegacijos nariais išsikalbėjo. Šių eilių reporterui asmeniškai ar kolektyviai teko kalbėtis su Airijos, Šventojo Sosto, Ispanijos, Turkijos, Olandijos, Švedijos, Italijos, Danijos, Jugoslavijos ir Albanijos delegacijų nariais.

Pabaltiečiai turėjo vadinamus "memorandumus", faktinai išspausdintas ir įrištas studijas apie savo kraštus, pagal Vienos konferencijoje įgytą patirtį. Šalia Pasaulio Pabaltiečių Santalkos bendro pareiškimo, lietuviai panaudojo PLB paruoštą "State of the Human Dimension in Lithuania" ir adv. P. Žumbakio surengtą "Re-establishment of the Rule of Law". Vlikas dar pristatė savo suglaustą memorandumą. Vliko pirmininkas dr. Kazys Bobelis buvo paruošęs dviejų puslapių memorandumą "Appeal to the Members of the Copenhagen Conference". Jame buvo išdėstyta, jog 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos nepriklausomybės atstatymo aktas laikosi Sovietų Sąjungos Konstitucijos 72 straipsniu ir sovietų rinkiminiu bei kitais įstatymais pagal jų raidę ir dvasią. Žmogaus teisių

įžeidimo pavyzdžiai buvo pateikti. Buvo pažymėta, kad: "padėtis Lietuvoje lieka desperatiška ir įtempta. Nutrauktas maisto, rūbų ir vaistų tiekimas. Bet lietuvių tauta ištvėrs". Šis memorandumas buvo padaugintas išdalinimui delegacijoms ir spaudos darbuotojams.

Pabaltiečių vizitai nebuvo jau taip tobulai suorganizuoti. Be abejo būtų galima apie kiekvieną apsilankymą ir jo savotiškumą aprašyti. Užpildyti tomą! Kai kurie vizitai buvo suruošti pagal tam tikrą etiketą, kiti įvyko pripuolamai. Pateiksime tik vieną pavyzdį. Birželio 5 d. pietų pertraukos metu priėjo prie Airijos užsienio ministro Collins Budreckiai. Vyresnysis Budreckis pasveikino ministrą su gališku pasveikinimu: "Cead mile failte, excelencia!" (Šimtas tūkstančių palaimų, excelencia!). "Kas Jūs būsite?" — atsakė ministras. Atsakymas: "Lietuviai". Tada jis kažką gališkai pasakė ("pasirodo: turbūt turite airių kraujo?"). Atsakymas jam: "Ne Ekscelencia, bet esame pabučiavę Blarney Stone!" Ministras nusišypsojo ir vėl paklausė: "Kaip galėčiau jums pasitarnauti?" Vyresnysis Budreckis: "Glad that you asked, was afraid that you would not!" (Ačiū, kad paklausėt, bijojom, kad nedrįstumėt!). "Ar Jūs Ekscelencia teiktumėtės priimti lietuvių delegaciją po Jūsų teigiamo pareiškimo?" Ministras mirktelėjo ir atkirto: "O kodėl ne!?" Sutarata — rankas suspaudėm.

Reaguodamas į Airijos užsienio reikalų min. Gerard Collins teigiamus pareiškimus birželio 5 d. kalboje, Vlikas paruošė ir įteikė Airijos delegacijai raštą, kuris prašė, kad Airija: darytų įtaką į Sovietų Sąjungą, kad Lietuvos blokada būtų atkelta, 2) kad Airija atsižvelgtų į Lietuvos Respublikoje įvykusių rinkimų demokratinį pobūdį ir pripažintų bent de facto Lietuvos vyriausybę ir 3) kad Airija imtųsi iniciatyvos įvesti Lietuvą į CSCE kaip pripažintą stebėtoją. Vliko delegacija (dr. K. Bobelis, A. ir A. Budreckiai) susitiko su Airijos ambasadorium Robert McDonagh ir jo sekretorium birželi 7 d. (Mat, užsienio reikalų ministras buvo išvykęs į NATO pasitarimą). Susitikimas buvo pozityvus.

Kas buvo patirta tuose vizituose? Kaikas jau iš anksto buvo numatyta: Lenkija ir Čekoslovakija simpatizuoja, bet dar bijo Kremliaus. Turkija, Šveicarija, Švedija ir Portugalija dar laiko Pabal-

Vilniaus katedros choras gieda katedros aikštėje birželio 14, gedulo, vilties ir pasiryžimų dienos proga. Nuotr. J. Grikenio

tijo klausimą Sovietijos vidaus reikalų. Kiti kraštai ne tik simpatizuoja, bet ir žada padėti bazę Pabaltijo valstybėms įstoti į CSCE.

Pabaltijo Užsienio Ministrų Vaidmuo

Oficiali priežastis trijų Pabaltijo užsienio reikalų ministrams atvykti į Kopenhagą buvo kvieslys iš Europos Parlamento konservatorių ir krikščionių demokratų frakcijų dalyvauti jų suvažiavime Sheraton viešbutyje. Frakcijos pasiūlė padengti kelių naktų nakvynes viešbutyje. Ministras atvyko skirtingais keliais. Estų ministras Lennart Meri pirmas atvyko trečiadienį, birželio 6 d. Latvių ministras Jānis Jurkāns atvyko birželio 7 d. Paskutinis buvo Lietuvos ministras Algirdas Saudargas, kuris irgi atskrido birželio 7 d. Dr. Bobelis turėjo progos su juo išsikalbėti prieš vykstant į konferencijos sales.

Visi trys ministrai pakonferavo privačiai. Po to visi pabaltiečiai turėjo bendrą planavimo posėdį. Buvo aptarti Pabaltijo valstybių oficialūs prašymai į CSCE, konservatorių — krikščionių demokratų suvažiavime ir numatyto spaudos konferencijos reikalai.

Tuo tarpu reikėtų pastebėti, kad birželio 7 d. 2 val. 15 min. popiet iš Vilniaus buvo atfaksuotas Pabaltijo Tarybos kreipimasis anglų kalba į CSCE konferenciją. Datuotas birželio 6 d. rašto turinys buvo trumpas: "Ekscelencijos, mes pagarbiai prašome, kad Pabaltijo valstybių priėmimo į CSCE narius klausimas būtų įtrauktas į būsimos Paryžiaus viršūnių konferencijos darbotvarkę. Teiktis mums atsakyti". Pabaltijo Valstybių Tarybos vardu pasirašė 3 valstybės prezidentai A. Ruuntel, A. Gorbunovs ir V. Landsbergis.

(Bus daugiau)
Algirdas Budreckis

VYSK. PAULIUS BALTAKIS, OFM, SU KARDINOLU J. BERNARDIN IR JAV VYSKUPAIS IŠVYKO Į EUROPA

Kaip jau *Darbininko* rugpjūčio 17 d. laidoje buvo minėta, į Lietuvą išvyksta trys JAV katalikų episkopato delegacijos susipažinti su Centrinės ir Rytų Europos Bažnyčios problemomis. Nors kiti delegacijos nariai vizas gavo anksčiau, vysk. P. Baltakis vizą gavo tik išvykimo dieną — rugpjūčio 25.

Delegacijai, kurioje dalyvauja vysk. P. Baltakis, vadovauja St. Louis diecezijos ordinaras arkivysk. John May, Ad Hoc komiteto pirmininkas. Kiti delegacijos nariai: Stanfordo eparchos vysk. Basil H. Losten, Katalikų Artimųjų Rytų asociacijos generalinis sekretorius prel. Robert Stern, JAV katalikų episkopato Taikos ir teisingumo departa-

mento sekretorius John Carr, Amerikos katalikų fondų koalicijos prezidentas Frank Butler. Į Lietuvą taip pat atvyks Chicagos kardinolas Joseph Bernardin su savo palydovais.

Pirmoji delegacija pirmiausia sustos Milane ir aplankys Europos vyskupų konferencijos pirmininką kardinolą Martini. Iš ten vyks į Maskvą pasitarimams su Ortodoksų vyskupais. Toli mesnė kelionė: rugpjūčio 30 - rugsėjo 1 — Lietuvoje, rugsėjo 1 - 2 — Rygoje, rugsėjo 2 - 3 — Minske (Bielorusijoje), rugsėjo 3 - 5 — Lvoje (Ukrainoje).

Vysk. P. Baltakis po oficialių vizitų vėl grįš į Lietuvą kelioms dienoms. Į New Yorką grįš rugsėjo 10 d. vakarė.

ALOYZO BARONO VARDO NOVELĖS KONKURSA

Jau eilė metų, kaip skelbiamas mirusio talentingo rašytojo Alojzo Barono vardo novelių konkursas. Premijos dydis — 500 dol. Mecenatas surandamas kasmet kitas. Šių metų mecenatas — dr. Šliažas iš Chicagos.

Šiomet dėl įvairių techniškių kliūčių ir dėl kitų skubių darbų konkurso paskelbimas suvėlintas, bet Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba mano, kad laiko užteks novelei parašyti. Be to, kiekvienas rašytojas turi novelių ir atsargoje.

Konkurso terminas iki 1990 metų lapkričio 1 d. Premijos įteikimas bus lapkričio 17 Kultūros Židinyje Brooklyne, kur Lietuvių Rašytojų draugija rengia savo literatūros šventę.

Konkurso sąlygos

Temą kiekvienas pasirenka laisvai. Novelės dydis — apie 20 mašinėle dviguba interlinija

rašytų puslapių. Ant novelės užrašomas slapyvardis. Slapyvardis užrašomas ir ant voko, į kurį įdedama autoriaus vardas, pavardė, adresas. Vokas užklijuojamas. Po komisijos sprendimo atidaromas tik vienas vokas. Kiti vokai neatidaromi. Prašom pažymėti, kokių adresu gražinti nelaimėjusius kūrinius.

Vertinimo komisija bus sudaryta iš New Yorko apylinkėje gyvenančių rašytojų.

Toje pačioje literatūros šventėje lapkričio 17 bus įteikta ir metinė Lietuvių Rašytojų Draugijos premija.

Kūrinius siųsti adresu: LRD — novelės konkursas, 361 Highland Blvd., Brooklyun, N.Y. 11207.

Kviečiame konkurse dalyvauti visus rašytojus, ypač kviečiame jaunimą!

Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba

ŠILUVOS ŠVENTĖ PUTNAME

Kviečiame į Šiluvos Marijos šventę rugsėjo 9 Nekaltai Pradėtosios Marijos šventovėje, Putnam, Conn. Šiai maldos diena vadovaus kun. Jonas Bacevičius, OFM.

10 val. ryto konferencija "Marija Bažnyčios globėja ir mūsų Motina".

11 val. mišios ir pamokslas.

12 val. pietūs.

1:30 val. popiet konferencija "Marija mūsų kasdieniniame gyvenime". Tikėjimo liudijimas.

2:30 val. popiet procesija su rožančiaus malda ir giesmėmis. Palaiminimas su Švč. Sakramentu.

Širdimi ir malda jungsimės su visais lietuviais, besilankančiais Šiluvos Marijos šventovėje Lietuvoje. Mintimis nukeliausime į Tėvynę, o širdis atversime Dieviškai malonei, kuri mus pasiekia per Marijos užtarimą ir jos motinišką tarpininkimą.

Lauksime visų atvykstant į Marijos, mūsų Tautos globėjos, šventę. Apie savo dalyvavimą

prašome pranešti iki rugpjūčio 31 raštu arba telefonu.

Adresas: Sisters of Immaculate Conception of the Blessed V. Mary, Putnam, Conn. 06260. Tel. 203 928 - 7955.

Nekaltai Pradėtosios Marijos seserys ir rėmėjai

— Jonavos valdžia, norėdama papildyti savo biudžetą, ieško pirkėjų, kas galėtų nupirkti prie Tarybos rūmų stovintį bronzinį Lenino paminklą, kurio autorius — jonaviečių tėviškėnas, vienas lietuviškosios leniniano kūrėjų skulptorius Konstantinas Bagdanas.

— Šiaulių choras "Polifonija" parengė dvi kunigo ir kompozitoriaus Gedimo Šukio kūrinių programas. Pastaruosiuose koncertuose, kurie įvyko Šiauliuose, Petro ir Povilo bei Dusėtų Švč. Trejybės bažnyčioje, pirmą kartą skambėjo giesmės poeto Bernardo Brazdžionio žodžiais.

IS VISUR

— Šiluvos Marijos šventė Putname įvyks rugsėjo 9. Jai vadovaus Tėv. Jonas Bacevičius, OFM. Pirmoji konferencija "Marija Bažnyčios globėja ir mūsų Motina" 10 val. ryto. Šventės dalyviai prašomi pranešti apie dalyvavimą iki rugpjūčio 31 raštu arba telefonu 203 928 - 7955.

— Lietuvių jaunimas Argentinoje yra susirūpinęs Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos kongresu, kurio rengimo komisijos pirmininkė yra Ariana Rastauskaitė. Ji kartu su išdinininku Alfredu Ruplėnu buvo atvykusi į Š. Ameriką, kur Dainavos stovykloje dalyvavo pasitarimuose, aplankė didesnes lietuvių kolonijas. Lankydamsis New Yorke, užsuko ir į *Darbininko* redakciją. Jaunimo kongresas įvyks 1991 pabaigoje ir 1992 pradžioje. Kongreso veikla padalinta tarp Argentinos Urugvajaus ir Brazilijos.

— Marius Brasiūnas, "BIX" roko muzikinės menedžeris, žuvo automobilio nelaimėje rugpjūčio 14, vykdamas į koncertą. Ši grupė, atvykusi iš Lietuvos, šių vasarą koncertavo Amerikoje, o taip pat ir New Yorke. Apie šios grupės gastroles *Darbininke* liepos 6 d., Nr. 27 rašė Arūnas Bukauskas.

— Rūtai Klevai Vidžiūnienei paskirta *Dirvos* novelės premija. Konkurso vertinimo komisija, kurią sudarė rež. Petras Maželis, aktorė Viltis Jatulienė ir redaktorius Milton Starkus, iš septynių gautų novelių balsų dauguma atrinko novelę *Pažadas* liepos 18 d. posėdyje Santa Monica, Calif. Laureatė Rūta Kleva Vidžiūniene, rašytoja ir žurnalistė, yra Lietuvių Žurnalistų Sąjungos išeivijoje pirmininkė. 700 dol. premija paskirta iš a. a. Lino Kašelio palikimo.

— Kun. Ričardas Repšys, laikinai gyvenęs Marijonų vienuolyne Chicagoje, kaip Lietuvos Marijonų provincijos narys, vyriausiojo vadovo paskirtas į Lietuvai priklausančią vienuolyną ir Šv. Kazimiero parapiją Londone. Į Angliją išvyko liepos 19. Jis ten dirba kartu su nesveikuojančiu kun. Jonu Sakevičiumi, jau daug metų dirbančiu Londone. Jo adresas: 21, The Oval, Hackney Road, London, E 2-9DT, England.

— Danutė Venclauskaitė, 89 Spindle Hill Rd., Wolcott, Conn., praneša, kad tradicinis subatvakaris šiais metais atkeliamas į rugsėjo 1, sekmadienį, 2 val. popiet. Visi kviečiami pasigrožėti gamta ir pasivaikinti. Dalyviai savo atsilankymu parems Vasario 16-osios gimnaziją.

— Mažosios Lietuvos Fondo suvažiavimas įvyks rugsėjo 1 Chicagoje.

— Los Angeles Birutietės per savo valdybos išdinininkę Gražiną Raibienę *Darbininkui* stiprinti atsiuntė 25 dol. auką. Administracija nuoširdžiai dėkoja.

— Juozo Polio fotografijos parodos atidarymas ir jo naujausios knygos *Atgimstanti Lietuva* sutiktuvės įvyks rugsėjo 14 Chicagos Jaunimo Centro Čiurlionio galerijoje.

— Šiaurės Amerikos Pabaltiečių 1990 m. lengvosios atletikos pirmenybės įvyks rugsėjo 15-16 Kanados latvių stadione "Sidraben", Milton, Ont., tarp Toronto ir Hamiltono. Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš pabaltiečių.

HIGH TECH KOMPUTERIAI

Mūsų parduotuvė, pirma ir vienintelė per emigraciją, parduoda aukščiausios kokybės įrengimus dėl biznio paskirties ir asmeniniam naudojimui. Mes turime 30-ies žymiausių firmų kompiuterius. Jūs nusipirksite mūsų parduotuvėje tik geriausią elektroniką, taip pat gausite tikrai profesionalų patarnavimą.

Mes parduodame visas kompiuterio atsargines dalis, reikmenis, ir programas. Mes turime didžiulį pasirinkimą. Televizijos aparatų, FAZ-ų, Kamkorderių, VSR-ų, Trumpųjų bangų radijo aparatų, 2-iejų kasečių rekorderių, telefono aparatų, telefono atsakymo aparatų, virtuvės reikmenų ir t.t.

Speciali kaina 220 Voltų Kompiuteriams ir PAL SECAM sistemos elektronikai, kuria jūs galite naudoti Lietuvoje ir Europoje.

Mes kalbame angliškai ir rusiškai.

41 W. 35th GATVĖ, tarp 5 ir 6 Avenues, Manhattan, NY

212 465-0621

SEMINARAS WASHINGTONĖ — "DARBAS LIETUVAI"

Washingtonė rugsėjo 27 - 30 JAV Lietuvių Bendruomenė organizuoja seminarą "Darbas Lietuvai". Jame yra kviečiami dalyvauti LB darbuotojai, politinėje veikloje besireiškiančių lietuviškų organizacijų atstovai ir bendrai politinė veikla besidominantieji.

Seminaro tikslai yra:

1. Patikslinti informacijas apie padėtį Lietuvoje ir JAV politiką Lietuvos atžvilgiu.
2. Informuoti Kongresą ir kitas valdžios įstaigas apie dabartinius ir pratomus mūsų rūpesčius: sustiprinti ryšius su mūsų rėmėjais Kongrese, bei siekti didesnės paramos Lietuvai.
3. Tobulinti mūsų politinio darbo efektyvumą.
4. Suorganizuoti politinių ryšių tinklą.
5. Išklausyti ir pasiinformuoti apie nepriklausomų politinių aktyvistų grupių veiklą.
6. Suformuluoti ir pradėti vykdyti naujas iniciatyvas bei programas Lietuvos labui.

Viena diena bus skirta kontaktams su valdžios institucijoms (penktadienis, rugsėjo 28). Jau

dabar pramatytas pusryčių susitikimas su Atstovų Rūmų "Baltic Freedom Caucus" nariais ir kitais Kongreso atstovais bei senatoriais. Pramatytos informacinės ir diskusinės sesijos Baltuosiuose Rūmuose ir Valstybės departamente. Siekiama detalių paaiškinimų iš valdžios pareigūnų apie įvairius įstatymus, liečiančius Lietuvą (humanitarinės pagalbos, Helsinkio proceso, kongr. Durbin papildymo — amendment, Seed II ir kt.). Likęs laikas bus skiriamas įvairiems seminarams apie politinę veiklą ir išvijos susiorganizavimą efektyviam politiniam darbui Lietuvai. Taip pat pratomas priėmimas Lietuvos atstovybėje bei iškilmingas banketas.

JAV LB Krašto valdybos visuomeninės veiklos koordinacinis komitetas sudarė seminaro rengimo komisiją: Regina Narušienė — pirmininkė, nariai — Rimantas Dirvonis (Chicago), Arvydas Barzdukas, Asta Banionytė, Audronė Pakštienė (Washingtonas), Vytautas Volertas, Aušra Zerr (Philadelphia).

Prašome kiekvieną LB apylinkę atsiųsti bent vieną atstovą.

kuris yra atsakingas už apylinkės politinę veiklą ir, reikalui esant, šio atstovo išlaidas padengti iš apylinkės iždo. Taip pat tikimės susilaukti atstovų iš kitų Lietuvos reikalų besisielojančių organizacijų ir jų skyrių (ALTas, Lietuvos vyčiai, jaunimo organizacijos ir t.t.) Norime, kad šis seminaras būtų visų lietuvių Amerikoje darbo ir susiorganizavimo Lietuvos interesams susitelkimas.

Norintieji seminare dalyvauti registruojasi JAV Lietuvių Bendruomenės būstinėje Chicagoje, 2713 West 71st Street, Chicago, IL 60629. Telef. 312 436 - 0197, fax 312 - 436-6909.

Seminaras vyks Sheridan National viešbutyje, Arlington, Virginia (prie National Airport). Kambario kaina \$72.00 nakčiai (nuo vieno iki keturių asmenų kambaryje). Kambariai rezervuojami skambinant tiesioginiai viešbučiui telef. 1 - 703 - 521 - 1900. Norintieji pasinaudoti grupine bilietais (group rates) skrendant United ar American Airlines, prašomi skambinti 1 - 800 - 222 - 2499 (kalbėti su Veronica) kuo anksčiau, bet ne vėliau rugsėjo 12.

Seminaras bus vedamas lietuvių ir anglų kalbomis, pagal reikalą.

JAV LB Inf.

Bostone gegužės 12 - 13 įvykusiame Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos seime išrinkta nauja Sąjungos valdyba. Iš k.: pirm. dr. Povilas Švarcas, izd. Ramūnas Bužėnas, vicepirm. Rūta Sakienė, sekr. Karolis Milkovaitis, vicepirm. Jonas Petronis. Visi iš Los Angeles, Calif.

Prahoje liepos 5 įvykusioje tarptautinėje konferencijoje "Taurus kelias į demokratiją". Iš k.: Lietuvos Parlamento deputatas Kazimieras Uoka, radikalus ekonomistas iš Maskvos Vasily Selunin, "Center for Democracy" prezidentas Yuri Yarim Ageev.

ĮVYKIAI DABARTINĖJE LIETUVOJE

KATALIKIŠKA TELEVIZIJA LIETUVOJE

Lietuvos vyskupų konferencija patvirtino tokios sudėties katalikišką televizijos laidų rengimo komisiją: vadovas koordinatorių, atstovas Lietuvos radijo ir televizijos valdyboje — kun. Jonas Boruta, jo padėjėjai-konsultantai: kun. Alfonsas Svarinskas, kun. Sigitas Tamkevičius bei visų vyskupijų kancleriai. Vadovo padėjėjai techniniais klausimais kunigai Gražulis ir Merkys.

Yra ir kitų bendradarbių, kunigų ir pasauliečių, kuriems pavesta rūpintis įvairių per televiziją perduodamų religinių programų parengimu. Tarp tų programų yra informacinė laida "Panorama", sekmadieniais perduodama religinė valandėlė, katalikiškų jaunimo organizacijų laida, laidos vaikams, blaivybės klausimais ir kitos.

RELIGINĖ PROGRAMA PER LIETUVOS RADIJĄ

Nuo šių metų Sekminių per antrąją Lietuvos radijo programą transliuojama nauja radijo valandėlė "Dievo Žodis — kasdieniniai skaitymai". Ji perduodama kiekvieną rytą septintą valandą. Naujoji radijo valandėlė tai

VLIKO/ELTOS ĮSTAIGOJE

Dainius Vidmantas (Rochester, NY) rugpjūčio 10 d. baigė vasaros stažą Vliko/Eltos įstaigoje (Washington, DC). Jis tikėjosi šią vasarą lankyti lituanistinius kursus Vilniaus universitete, tačiau kaip ir daugelis kitų negavęs vizos, nutarė antrą vasarą iš eilės dirbti šioje raštinėje. Amerikos sostinėje Dainius tarp kitko įsijungė į demonstracijas Gorbachio lankymosi metu ir susitikimą su svarbiais svečiais iš Lietuvos: A. Saudargu, A. Brazausku, G. Šerkšniu, R. Rajecku, bei su Amerikos senatoriais D. diConcini ir A. D'Amato. Jis taip pat dalyvavo "Pavergtų Tautų Savaitės" paskelbime ir pasinaudavo proga šneketėli su prezidentu G. Bush. Dainius studijuoja keramikos inžineriją Alfred universitete ir dalyvauja lietuviškoje veikloje — jis skautas Vytis, priklauso prie Jaunimo sąjungos ir tautinių šokių grupės "Lazdynas".

tartum rytinė malda — apmąstymas.

Laida pradeda Vilniaus arkikatedros-bazilikos grigalietų lotyniškai atliekama "Tėve Mūsų" malda, skaitomos Švento Rašto ištraukos, kurias trumpai komentuoja kun. Domininkas Valentis. Laida užbaigiama grigalietų "Ave Maria".

Tikimasi šios religinės radijo laidos pakartojimo taip pat vakarais per pirmąją Lietuvos radijo programą. Laidas rengia grupė asmenų, tarp jų dailininkas Vaidotas Žukas, Marius ir Nida Norikūnai.

Nesenai šioje radijo laidoje buvo paskelbtas grupės intelektualų, dvasininkų, kultūrininkų, dailininkų ir kitų pasirašytas atviras laiškas, kuriame kviečiama susirūpinti religinės kultūros atgaivinimu Lietuvoje, pakelti religinio meno lygį pagal lietuvių bažnytinio meno ir unikalaus religinio liaudies meno didžias tradicijas.

SPAUDOS LAISVĖ

Lietuvoje paskutiniu metu vėl iškilio spaudos laisvės klausimas. Šį kartą kiek kitokiomis aplinkybėmis, negu buvo iki šiol.

Aukščiausioji Taryba padarė sprendimą sustabdyti leidinį "20 kapeikų". Tai gana liberalus moraliniu požiūriu laikraštis su stambia doze sekso ir panašių dalykų.

Lietuvos Žurnalistų Sąjunga išplatino pareiškimą, kuriuo nesutinka su šiuo Aukščiausios Tarybos sprendimu. "20 kapeikų" yra populiariausias tokio pobūdžio laikraštis Lietuvoje.

Paskelbus šį Aukščiausios Tarybos sprendimą, kilo žurnalistų ir visuomenės tarpe nepasitenkinimas. Žurnalistai skelbia, kad Aukščiausioji Taryba tokiu sprendimu peržengė savo kompetencijos ribas. Laikraščiu ir žurnalu uždarymui įstatymai pramatą kitokią procedūrą.

GYVENTOJŲ APKLAUSA LIETUVOJE

Liepos mėnesio pabaigoje Lietuvoje vėl buvo pravesta gyventojų apklausa.

Kovo 11-tos dienos Lietuvos Respublikos nepriklausomybės aktui pritaria 90% Lietuvos gy-

ventojų. Lenkų ir rusų Lietuvos gyventojų net 80% balsuotų už nepriklausomą Lietuvą.

Už moratoriumo būtinybę pasisako 80% Lietuvos gyventojų.

Lietuvos vyriausybės veiklą žmonės vertina geriau negu parlamento. Vyriausybės veiklą vertina kaip gerą 42% apklaustųjų. Parlamento veiklą kaip gerą vertina tik 23% žmonių. Populiariausių politinių veikėjų sąrašą pirmąją kaip ir anksčiau Lietuvos premjerė Kazimiera Prunskienė, antrąją yra vicepremieras Algirdas Brazauskas, trečiuoju — Aukščiausios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis.

Aktualiausias kasdieninės problemos pagal šią apklausą yra aprūpinimas prekėmis, pragyvenimo lygis ir butų problemos.

TRUMPAI

— Lietuvoje prasidėjo ir automobilių nuosavietinimas. Registracijos lentelės bus išduodamos su lietuviškomis raidėmis.

— Leningrade rugsėjo 1 prasidės žmogaus teisių konferencija, pavadinta Vilnius 90. Ši konferencija Leningrade vyks todėl, kad daug užsieniečių, kurie turėjo joje dalyvauti, negauna vizų įvažiuoti į Lietuvą. Todėl iš Vilniaus konferencija buvo perkelta į Leningradą.

— Lietuvos kultūros fondas talkinant Lietuvos lenkų kultūros fondacijai, Gdanske rengia dailės kūrinių aukcioną, kurio lėšos bus pervestos į Lietuvos

SVARBUS FRONTAS — KOVA UŽ VIEŠĄJĄ NUOMONĘ

Kaip patirta, kova už Lietuvos laisvę yra ir kova už pasaulio viešąją nuomonę. Šioje kovoje gali dalyvauti kiekvienas raštingas lietuvis, reaguodamas į spaudos pasisakymus.

Tokioje veikloje ypač efektingai reiškiasi Port Charlotte, Fla., gyventojas Anthony V. Sniečkus, kuris su Elta pasidalino savo patirtimi ir idėjomis. Jis nurodo, kad Amerikos spaudoje vis gausėja neigiami laišukai Lietuvos klausimu, bet permažai Amerikos lietuvių į juos atsaoko. Ypač pasigendama elito, intelektualų, dvasiškių laišku. Sniečkaus praktiški pasiūlymai:

1. pasirinkti įtakingą laikraštį, pradėkit korespondenciją ir mėginkit susitikti su redakto-

Nepriklausomybės fondą. Į Lenkiją išsiųsta 75 kūrinių kolekcija, kurių daugumą blokados metu padovanojo Maskvos, Leningrado, Minsko, Kijevo ir Vilniaus dailininkai.

— Lietuvoje dėl bloko oro vėluojamasi su javų pjūtimi — apie savaitę laiko. Iki šiol nupjauta apie 60% javų — skelbia Vilniaus radijas. Javų derlius Lietuvoje šiais metais žymiai pakilo — iš viso grūdų bus apie trys ir pusė milijono tonų. Nuostabu tai, kad, nepaisant tokio didelio derliaus, Lietuvai neužteks jos užaugintų grūdų. Apskaičiuo jama kad Lietuvai reikės pirkti net 700,000 tonų grūdų, ir tai padaryti nebus lengva, nes Tarybų Sąjungai visuomet trūksta grūdų, o iš kitur Lietuva pirkti negali, nes neturi valiutos.

— Nepaisant blokados atšaukimo Lietuva gali likti be kuro. Tokia informacija ateina iš didžiulės alyvos perdirbimo įmonės Mažeikiuose. Nors naftos yra apdirbama daug, tačiau problema yra su transportacija. Nėra specialių geležinkelio vagonų, skirtų alyvos pervežimui. Mažeikiuose naftos pagaminama tiek, kad jai išvežti per parą reikia 650 vagonų, o jų gaunama tik 450.

riais (Sniečkaus laišku pasirodė *Sarasota Herald Tribune* dienraštyje);

2. pasinaudokite proga teigiamai komentuoti laikraščio pasisakymus Lietuvos klausimu;

3. atsiradus kitai progai paremti Lietuvos bylą, mėginkite pasimatyti ir pasikalbėti su redaktoriumi;

4. suderinkite savo komentarus su svarbiais tarptautiniais įvykiais (pvz. viršūnių susitikimais);

5. siųskite laišku kopijas savo atstovams Washingtonė.

Tokios pastangos bus "vertinga kolektyvinė dovana Lietuvai", rašo Sniečkus.

(Elta)

KAZIMIERA PRUNSKIENĖ RAŠO DR. KAZIUI BOBELIUI VLIKO VALDYBOS PIRMININKUI

Laikotarpis, sekęs po mano viešnagės Washingtonė ir pažinties su Jumis buvo įtemptas, perkrautas įvairiaisiais reikalais. Blokada, kurią taikė Maskva Lietuvai, parodė ne tik mūsų ūkio silpnas ir pažeidžiamas vietas, bet ir, žinoma, galimybes. Kiekvienas iš mūsų dabar privalome daryti tai, kad Lietuvos nepriklausomybė taptų ne vien deklaracija, bet ir faktiškai įgyvendinta su visais valstybingumo požymiais.

Dėkojame Jums už rūpesčius ir A. Čekuolio perduotą siuntinuką, taip pat Maskvos skolų Lietuvai skaičiavimus. Tai padeda pilniau ir teisingiau tai padaryti mums apjungiant su kitais įvertinimais. Dėkodama Jums už pagalbą, kurią mes jaučiame, kartu reiškiu viltį, jog ateityje mes geriau suprasime vieni kitus ir tampriau bendradarbiausime.

K. Prunskienė,
Lietuvos Respublikos
Ministrė Pirmininkė

PHILADELPHIA, PA

Philadelphijos Lietuvių Namai ruošia savo metinę tradicinę gegužinę/pikniką rugsėjo 9, sekmadienį, nuo 1 val. popiet iki saulėlydžio. Piknikas įvyks "Polankos" parke prie Knights Road, į šiaurę nuo Street Road, Philadelphijoje. Street Road kryžiuojasi su I-95 greitkelio.

Pikniko metu bus muzika, šokiai, žaidimai ir sportas. Bus paruoštas skanus lietuviškas maistas, ypač bulviniai blynai. Veiks loterija ir kiti laimės bandymai.

Įėjimas suaugusiems 3 dol., mažiems vaikams — nemokamai. Automobiliai pastatomi nemokamai. Visas šios gegužinės pelnas bus paskirtas Lietuvos atstatymo kovai.

Philadelphijos Lietuvių Namai kviečia visus pasilinksinti po besibaigiančios vasaros saulės ir pabendrauti lietuviškoje aplinkoje. Informacijų reikalais skambinti į Lietuvių Namus 215 634 - 9284 arba Algiui Šalčiūnui 609 866 - 8799.

— Lietuvių tautos šventės — rugsėjo aštuntosios proga Australijos katalikų bažnyčiose bus meldžiamasi už Lietuvą. Tai pranešė Australijos kardinolas Edward Clancy, atsiliepdamas į vietos Lietuvių bendruomenės prašymą paskelbti maldos dieną už Lietuvą, kuri dabar sunkiomis sąlygomis siekia valstybinės nepriklausomybės.

— Dail. Nijolei Palubinskienei, Cleveland, Ohio, buvo paskirta 10,000 dol. Ohio Arts Council "fellowship-grant" 1991 metams.

— Balys Gajauskas, Lietuvos Tremtinių sąjungos pirmininkas, praneša, kad Balfo siūsti vaistai ir gydymo priemonės pasiekė Lietuvą liepos 16 ir jau išdalinti reikalingiesiems. B. Gajauskas ir Tremtinių sąjungos valdyba pasirūpino kuo greičiausiai vaistų išdalinimu, išvežiojant juos po įvairius Lietuvos miestus ir miestelius, kad niekas neliktų apleistas. Vaistus ir gydymo priemones, iš viso 5,433 svarų 77,000 dol. vertės gėrybių pakuojų Šv. Kryžiaus ligoninė, ypatingų ses. Teresa Mary pastangų dėka. Suprasdami reikalą ir greitos pagalbos svarbą, Balfas pasiuntė vaistus oro paštu ir už persiuntimą sumokėjo 7,556 dol.

— VLIKas nupirko telefakso aparatą Lietuvos Respublikos užsienio reikalams. Lietuvos vyriausybei yra nupirkti 2 "Hewlett Packard Laser printers", kurie veikia kartu su kompiuteriu, ir šiomis dienomis jie bus pervežti į Vilnių. Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pradedė Lietuvos užsienio reikalų ministro A. Saudargo išlaid. Kopenhagoje (CSCE konferencijoje) ir jo kelionę iš Kopenhagos į Oslo ir atgal. Taip pat išmokėjo 5,000 dol. sumą Lietuvos vyriausybės nariams. (E.)

— Estee Lauder, stambi kosmetikos bendrovė, per sen. A. D'Amato ir ELTOS direktorių J. Bobelį Tautos Fondui atsiuntė 15,000 dol. auklą VLIKo projektui — Lietuvos demokratizacijos išvystymui paremti. Lietuviai, kurie perka Estee Lauder produktus, prašomi paminėti, kad Lietuva yra dėkinga ir jų paramą ir kad naudosite jų produktus. (E.)

— Tėv. Jonas Bacevičius, OFM, vadovaus Putnam, CT, rugsėjo 9 įvyksiančiai Šiluvos Marijos šventei. Galintieji prašomi atvykti ir jungtis maldoje už Lietuvą. Apie dalyvavimą prašoma pranešti iki rugpjūčio 31 raštu arba telefonu 203 928 - 7955.

— Gydytojų suvažiavimas Kau- ne įvyks spalio 7 - 10.

— Nauji Darbininko skaitytojai: J. Dionas, Westfield, Ma. Vietoj ilgametės Darbininko skaitytojos ir didžios spaudos rėmėjos Izabelės Kereitienės, Paterson, N.J., jos prenumerata perėmė dukte Aldona Nagy, kuri, sekdamas savo motinos došnumu, pirmąją Darbininko prumeratai atsiuntė 50 dol. Geradarei nuoširdžiai dėkojame. Sveikiname naujus skaitytojus ir dėkojame užsakytojams. Naujiems skaitytojams Darbininko prumerata pirmiems metams 15 dol. Atnaujinant — visiems 20 dol. metams.

LITHUANIA 700 YEARS

(IN ENGLISH, 458 PAGES)

Parašyta J. Puzino, A. Geručio, J. Jakšto, A. Budreckio ir St. Lozoraičio. Įvadas R. Sealey. Šešta laida, puošniai išleista. Puiki dovana kiltataučiam ir lietuviam, naudojantiems tik anglų kalbą. Platina: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuania 700 Years" už 18 dol. Persiuntimas — 2 dol.

Vardas, pavardė

Numeris, gatvė

Miestas, valstija, Zip

Bostone atidarytas didžiausias Amerikoje lietuviškų meno dirbinių

salionas

DOVANA

Norintiems įteikti lietuviškų suvenyrų savo giminėms ar draugams Šv. Kalėdų, Naujųjų Metų, įvairių jubiliejų ar bet kuria kita proga — siūlome platų pasirinkimą.

Galite įsigyti:

- žymiausių išlėvijos ir Lietuvos menininkų paveikslų, grafikos darbų, medžio drožinių;
- Tautinių rūbų, juostų, gintaro, stiklo ir keramikos dirbinių su lietuviška ornamentika;
- Tautinių vėliavų, Vyčių, įvairiausių lipdžių;
- Knygų apie Lietuvą anglų kalba ir Lietuvos žemėlapių;
- audio ir video kasetių su naujausia lietuviška muzika;
- tinkančią Lietuvos dažnumams video aparatūrą ir kitas elektronikos sistemas žemomis kainomis.

Visą tai galima užsisakyti pagal katalogą kurį galite gauti atsuntę 2 dol. čekį firmai BALTIC ASSOCIATES, LTD
P.O. Box 1406 GMF Boston, MA 02201
Tel. (617) 269-4455 • Fax (617) 268-8376
368 Broadway, So. Boston, MA 02127

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

P. Šlapelis iš Commack, N.Y., mokėdamas metinę prenumeratą už 1990 m., atsiuntė 40 dol. Dėkojame.

Kun. A. Karalis, New Haven lietuvių parapijos klebonas, ir šiais metais atsiuntė 75 dol. prenumeratą ir spaudai paremti. Nuoširdus ačiū.

Liuda Gudeliene a.a. Veronikos Janušienės prisiminimui skiria 25 dol. auką Darbininkui stiprinti. Geradariui dėkojame.

Mary Aleksandravičius, Bloomfield, Conn., jau ketvirtas metų atsiunčia prenumeratą ir spaudai po 50 dol. Labai ačiū.

Julija Petrėnas, Richmond Hill, N.Y., treči metai atsiunčia prenumeratą ir spaudai po 50 dol. Dėkojame.

Vitalis Matyckas, Warren, N.J., sveikindamas Darbininkų jubiliejaus proga, spaudai ir prenumeratą atsiuntė 75 dol. Ačiū rėmėjui.

Simanis, Washington, D. C., J. Belickas, Woodhaven, N.Y., R. Sidlauskas, Richmond Hill, N.Y., V. Beleckas, Sunny Hills, Fla., P. Kaspariūnas, Largo, Fla., J. Iškauskas, Clifton, N.J., A. Zerr, Glenside, Pa., A. Ošlapas, Dearborn Hgts., Mich., J. Stankus, Evergreen Park, Ill., K. Zebrauskas, Toronto, Ont., L. Medelis, Sun City, Calif.

Po 5 dol. — V. Budris, Colonia, N.J., N. Bayoras, Pittston, Pa., A. Saras, Baltimore, Md., B. Liogys, Brooklyn, N.Y., J. Dainauskas, Chicago, Ill., J. Andrews, Inverness, Fla., V. Vilcinas, Racine, WI, R. Kasparas, Arlington, VA, K. Juzaitis, Hoboken, N.J.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

MITINGAS

PRIEŠ LIETUVĄ

Liepos 21, šeštadienį, kada suėjo 50 metų sukaktis, kai tariamasis liaudies seimas nutarė Lietuvą prijungti prie Sovietų Sąjungos, Vingio parke Vilniuje buvo suorganizuotas didelis mitingas prieš nepriklausomą Lietuvą, kad ir dabar nereikia tos nepriklausomybės, kad yra didelė laimė būti Sovietų Sąjungoje. Buvo niekinami ir puolami dabartiniai Lietuvos respublikos išrinkti atstovai, jų vadai. Dalyvavo mitinge Lietuvos rusai, buvo atvežta ir iš Baltarusijos. Susibūrė ir iš "Jedinstvo", kurioje yra daug lenkų. Mitingas vyko rusų kalba.

Tą pačią dieną laisvei ištikimoji Lietuva skelbė gedulo dieną. Prie namų buvo iškabintos vėliavos su juodu kaspinu, Gedimino kalne ir prie kitų valdžios pastatų vėliavos buvo nuleistos iki pusės stiebo.

Romas Pukštys, Transpak firmos savininkas, praneša, kad vėl važiuoja į Lietuvą ir sąžiningai tarpininkaus pervedant pinigus, tvarkant palikimus, perkant automobilius. Atsiskaitymas iki rugsėjo 19, Transpak, 2638 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. Tel. 1 312 - 436 - 7772.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

Laiškas iš Lietuvos

ISTORINIO MŪŠIO SUKAKTIS

Lietuvos šaulių delegacija dalyvavo liepos 15 Žalgirio mūšio 580-jų metų sukakties minėjimo iškilnėse Grunvalde. Tautinių ir trispalvių Lietuvos valstybinių bei organizacinių vėliavų jūroje skendė Grunvaldas, didžiojo istorinio Žalgirio mūšio vieta.

Iškilnėse dalyvavo Lietuvos Aukščiausios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis su žmona, pirmininko pavaduotojas Romualdas Ozolas, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro pavaduotojas Valdemaras Katkus, parlamentarai Gediminas Vagnorius ir Vidmantas Povilonis.

Į Lenkijos respubliką kelionę autobusu organizavo Lietuvos

Šaulių Sąjungos centro valdyba. Šauliai liepos 12 - 15 aplankė Marijanburgą ir kitas buvusias kryžiuočių pilies. Dalyvavo iškilnėse pamaldose už Lietuvos laisvę. Padėjo vainiką prie mūšio paminklo. Visur, kur tik atvykdavo Lietuvos šauliai, skambėjo patriotiškos dainos, bažnyčiose buvo giedamos giesmės ir Lietuvos himnas.

Lenkijos visuomenė, ypač dvaviškiai, nuoširdžiai priėmė Lietuvos šaulius.

Ši kelionė praplėtė šaulių akiratį ir istorines žinias, sustiprino dvasią tolimesniai darbai atkuriant Lietuvos nepriklausomybę.

Vytautas Zenkus,
Lietuvos Šaulių Sąjungos vicepirmininkas

Kelionių į Lietuvą suvaržymai panaikinti. Išduodamos kelionių vizos grupėms ir atskiriems asmenims. Kreipkitės dėl informacijos ir patarimų.

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų kelionė
11 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje. Finnair linija
Kelionė Nr. 913 rugsėjo 12 - 25
\$2,209 iš Bostono ir New Yorko
\$2,409.00 iš Chicagos

LIETUVA IR ŠVEDIJA — 15 dienų kelionė
11 naktų Vilniuje, 2 naktys laive Baltijos jūroje su vienos dienos Stockholmo apžiūrėjimu. Finnair linija
Kelionė Nr. 105 spalio 6 - 20
\$2,159.00 iš Bostono ir New Yorko
\$2,359.00 iš Chicagos

LIETUVA IR ČEKOSLOVAKIJA — 12 dienų kelionė
9 naktys Vilniuje, 1 naktis Prahoje. ČSA linija
Kelionė Nr. 106 lapkričio 5 - 16
\$1,699.00 iš Bostono ir New Yorko
\$1,899.00 iš Chicagos

ŠV. KALĖDOS IR NAUJI METAI LIETUVOJE
15 dienų kelionė. 12 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje, Finnair linija
Kelionė Nr. 1225 gruodžio 22 — sausio 5, 1991
\$1,799.00 iš Bostono ir New Yorko
\$1,999.00 iš Chicagos

NAUJI METAI LIETUVOJE — 15 dienų kelionė
12 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje. Finnair linija
Kelionė Nr. 1280 gruodžio 29 — sausio 12, 1991
\$1,799.00 iš Bostono ir New Yorko
\$1,999.00 iš Chicagos

Smulkesnėms informacijoms ir brožiūrai kreipkitės adresu:

BALTIC TOURS
77 Oak St., Suite 4
Newton, MA, 002164
Tel. 617 965 - 8080 Fax 617 332 - 7781

DĖMESIO!

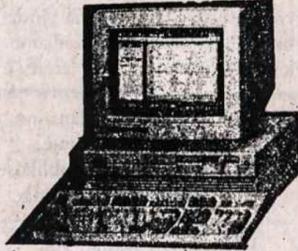
VISIEMS LIETUVIAMS,
KURIE LANKOSI AMERIKOJE
AR KURIE VYKSTA Į LIETUVĄ
ISIGYKITE VISUS ELEKTRONIUS REIKMENIS
PAGAL EUROPIETIŠKĄ 220 VOLTŲ ELEKTROS SROVĖ

TIMURS STORE JOY — LUD

ELECTRONICS
200 5TH AVE (tarp 23 & 24 Gatvių)
NEW YORK, N.Y. 10010
TELEFONAS (212) 807 - 8484

TELEVIZIJOS APARATAI
(įvairaus dydžio ir įvairių firmų)

KOMPIUTERIAI
LYGŪS IBM PC SISTEMAI
SU SPALVOS REGULIAVIMO IR
ATSPAUDINIMO APARATŪRA

Visi kompiuteriai gaminti 1989 metais amerikiečių firmos INNOVATION, kuri duoda vienerių metų garantiją Lietuvoj

ELEKTRONINIAI PIANINAI
ĮVAIRIAM NAUDOJIMUI

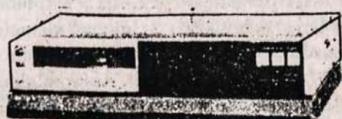
TELEFONŲ ATSAKYMŲ APARATAI

PANASONIC M7
COMCORDER VIDEO FILMŲ VIMO
APARATAI PAL SISTEMAI

ĮVAIRŪS RADIO APARATAI
SU TRUMPOM BANGOM

VCR (Video juostų rekordavimo ir grojimo aparatai) PAK/SECAM/DK SISTEMAI
(įvairių firmų, įskaitant ir Panasonic)

VISA APARATŪRA
TURI PAAIŠKINIMUS IR
RUSŲ KALBA

MES TAIP PAT TURIME DIDELĮ PASIRINKIMĄ SONY, MAXWELL IR KT. ĮVAIRIAUS ILGUMŲ VIDEO IR AUDIO KASEČIŲ

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

YRA GERIAUSIAS JŪSŲ BANKAS

NEW YORKE: 86-21 114th Street, Richmond Hill, N.Y., 11418 718-441-6401

CHICAGOJ: 2615 W. 71st Street, Chicago, IL 60629, 312-737-2110
1445 So 50th Ave., Cicero, IL 60650, 708-656-2201
9525 So 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457, 708-598-1333

FLORIDOJ: 400 70th Ave., St. Petersburg Beach, FL 33706, 813-367-6304

DETROITE: 24060 W. 9 Mile Rd., Southfield, MI 48034, 313-350-2350

WATERBURY: 6 Congress Ave., Waterbury, CT 06708, 203-756-5223

Aukštų nuosimčių taupymo sąskaitos ir sertifikatai,
įvairios paskolos, VISA kortelės ir kiti patarnavimai

— Visi lietuviai taupo ir skolinasi lietuviškoje-KASOJE —

— Visos santaupos Federalinės NCUA agentūros apdraustos iki 100,000 dol. —

ANTANUI RAGELIUI AMŽINYBĖN IŠKELIAVUS

St. Petersburgo lietuviai vėl neteko savo kolonijos vertingo nario Antano Ragelio. Po sunkios operacijos jo sveikata kelis mėnesius vis silpnėjo, kol liepos 25 d. Palms of Pasadena ligoninėje atsiskyrė su šiuo pasauliu.

Antanas Ragelis

Jis gimė 1902 kovo 25 Audros kaime, Ragelių parapijoje, Rokiškio apskr., pasiturinčio ūkininko šeimoje. Įsigijęs Vytauto Didžiojo Universitete teisininko diplomą, Lietuvoje buvo tardytoju ir teisėju. 1944 pasitraukė į Vokietiją. Karui pasibaigus, apsigyveno Rothenburgo lietuvių stovykloje, kur reikėsi stovyklos tvarkymo reikaluose ir toje pat stovykloje mokytojavo gimnazijoje.

1949 atvykęs į Ameriką, apsigyveno Rochesteryje, N.Y. Buvo veiklus vietos lietuvių kolonijoje. Priklausė prie Lietuvių Bendruomenės apylinkės bei Ateitininkų draugijų skyriaus ir dalyvavo šių organizacijų valdybose. 1965 išėjęs iš General Motors fabriko į pensiją, persikėlė į Floridą ir, apsigyvenęs Gulfporte prie St. Petersburgo, įsijungė į Lietuvių klubą ir LB apylinkę. Kai sveikata tęsėsi buvo aktyvus klubo veikloje, dalyvaudamas valdyboje, klubo įstatams parengti komisijoje ir bibliotekos steigime. Kelis metus buvo bibliotekos vedėju ir knygų platintoju.

Nuoširdžiai rėmė gimines Lietuvoje ir daug aukojo religinėms

ir kitoms organizacijoms bei institucijoms, besirūpinančioms religiniais ir tautiniais reikalais. Stambokai ramstė net paskirus tėvynainius ar šiaip iškylančius lietuviškus reikalus, kur tik reikėjo visuomeninės pagalbos.

Iš išlikusio A. Ragelio 1985 - 1989 metais susirašinėjimo su Vasario 16 gimnazijos vadovybe matyti jo itin vertingas įnašas daugiausiai ramstant gimnaziją jos pageidaujamos knygomis. Gimnazijos filatelistų būreliui padovanojo Lietuvos pašto ženklų rinkinį. Patyrė, kad šis rinkinys bus panaudotas gimnazijos muziejui, bet jis buvo nepilnas. Gimnazija žinojo kur galima nupirkti beveik pilną rinkinį ir pranešė jam kainą. Nurodytai sumai

jis pasiuntė gimnazijai savo čekį. Sudarius pilną rinkinį muziejui, likutį pavedė išdalyti būrelio nariams, kaip jo dovaną.

Didelę dalį savo palikimo A. Ragelis paskyrė Lietuvių Fondui ir Katalikų Religinei Šalpai.

Velionis buvo kuklus ir giliai religingas.

Liepos 30 vietos kunigai M. Čyvas, J. Gasiūnas ir V. Zakaras Šv. Vardo bažnyčioje atlikė koncelebracines laidotuvių mišias už mirusįjį, kun. dr. M. Čyvas pasakė pamokslą. Po gedulingų pamaldų, urna su pelelais numatyta patalpinti St. Petersburgo R. K. Kalvarijos kapinėse.

K. Gimžauskas

Tautos šventė Bostone

Tautos šventės minėjimas Bostone įvyks rugsėjo 16, sekmadienį, 1 val. popiet South Bostono Lietuvių Piliėčių salėje.

Iškilmingos mišios Šv. Petro bažnyčioje 10:15 val. ryto. Jose organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis.

Talkos netekus

Laisvės Varpo angliškosios dalies nuolatinis talkininkas Jonas Gedraitis, trečiosios kartos lietuvis, rugpjūčio 19 d. laidoje atsiveikino su Laisvės Varpo vadovybe ir klausytojais. Jo pasitraukimo priežastis — pasikeitimai darbe; iš kurio jam tenka duoną valgyti. Jo darbas Laisvės Varpe buvo garbės tarnyba, kurią jis pradėjo 1983 m. gegužės mėn., taigi, pasitraukė po septynerių su viršum metų.

Kaip angliškosios programos dalies talkininkas Laisvės Varpe jis pasižymėjo maloniu balsu, sąžiningu ir rūpestingu darbu, aiškiu minčių formulavimu. Ne tik vadovybė, bet ir klausytojai jo pasitraukimą apgailestauja. Atsiveikinimo kalboje jis aukštai iškelė Laisvės Varpo atliekamą darbą, kviesdamas visus jį remti darbu ir pinigais. Iš profesijos Jonas Gedraitis yra dailės mokytojas.

Jono Gedraitio pasitraukimas iš Laisvės Varpo angliškosios dalies talkininkų iškelia du klausimus.

Pirma, anglų kalba Laisvės Varpo transliacijose reikalinga ar ne? Šiuo klausimu nėra aiškaus atsakymo. Vieniems atrodo, kad taip, kitiems kad ne. Dabar laukiama klausytojų pasakymo tuo reikalu. Jei klausytojai jos nepageidauja ir neprisideda prie jos išlaidų padengimo, tai nėra prasmės toliau perduoti programos dalį anglų kalba.

Antra, jei paaiškėtų, kad vis dėlto angliškoji programos dalis nepanaikintina, tai reikėtų, kad į jos paruošimo ir atlikimo darbą įsijungtų nauji talkininkai. Atsiradus jų ne vienam, bet keliem, darbas nebūtų sunkus, nes jį būtų galima atlikti pakaitomis. Bet tas darbas yra neapmokamas, tad laukiami savanoriai talkininkai. Tinkamų kandidatų yra daug, tik klausimas, ar jie sutiks įsijungti į darbą?

Tautos šventė

Kaip kasmet, taip ir šiemet, Martyno Jankaus šaulių kuopa Brocktone ruošia Tautos šventės minėjimą, kuris vyks rugsėjo 9. Jis bus dviejų dalių, kurių pirmąją sudarys 10 val. ryto Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčioje aukojamos mišios už Lietuvą. Antroji dalis — tuoj po mišių iškilmingas minėjimas su atitinkama programa salėje po bažnyčia.

Darbo dienos piknikas

Tradicinis Darbo dienos piknikas rugsėjo 3 įvyks Nukryžiuotojo Jėzaus vienuolyno sodyboje, Thatcher gatvėje, Brocktone. Jis pradėdamas 11 val. ryto mišiomis, po kurių įvairūs lietuviški užkandžiai, parodėlės, laimėjimai ir šokiai. Kasmet piknikas sutraukia daug vietos ir apylinkių gyventojų.

Atsiminimų įvertinimas

Jei Laisvės Varpui pasiunčiamos naujai išleistos knygos paminėti ir parencenuoti, tai su jomis supažindinami klausytojai. Ta prasme apie Jono Vengrio naujai išleistą atsiminimų knygą *Mano kelias* rugpjūčio 19 d. laidoje pateiktas inž. dr. Jurgio Gimbuto pasisakymas, kuriame tarp kitko nurodoma, kad tai itin turininga 270 puslapių knyga, parašyta agronomijos profesoriaus, 32-jus metus dėsciusio Massachusetts valstybiniame universitete Amherste. Knyga sudaro reikšmingą lietuvių memuarinės literatūros papildymą. *Mano kelias* parašytas sklandžiai, skaitomas su įdomumu. Jame randame mažai žinomų ar visai nežinomų įvykių, liečiančių ne tik autorių, bet ir eilę jo draugų, giminių, bendradarbių, tarp kurių buvo svarbių mokslo ir visuomenės veikėjų. Bemaž du trečdaliai skirti pasitraukimui iš Lietuvos 1944 m., nuotykiams Vokietijoje ir gyvenimui Amerikoje nuo 1949 m. Įsimenama susitikimas su lietuvišiais kaliniais prie Oldenburgo, kur kentėjo lageryje Adolfas Damušis, Balys Gaidžiūnas, Gabrielius Žemkalnis ir kiti. Išeivijos istorijai vertingi ir autoriaus prisiminimai iš darbo Baltijos universitete Hamburgėje. Su nuostaba skaitome autoriaus pastangas ištraukti iš okupuotos Lietuvos likusią ten šeimą.

Paminklų atstatymas

Arch. Algimantas Miškinis, Lietuvos Kultūros Fondo prezidento narys rugpjūčio 19 Laisvės Varpo laidoje pokalbyje su programos vedėju Petru Viščinu supažindino klausytojus kaip atstatomi okupanto nugriauti paminklai Lietuvoje. Jis pabrėžė, kad tai visuotinis reiškinys, apimtas visą Lietuvą. Tų paminklų atstatymu siekiama grąžinti tautai tai, kas jai reikšminga. Atstatant paminklus, daug dėmesio kreipiama į jų autentiškumą ir meninę vertę. Šiais reikalais kviečiami pasisakyti specialistai, žinovai, atsiklausiamą visuomenės nuomonės.

Kiekvienam paminklui labai svarbi tinkama vieta, geras paminklo projektas ir medžiaga, iš kurios jis statomas. Dabar Lietuvoje paminklai atstatomi ne valstybės, bet visuomenės lėšomis. Tuo norima pabrėžti visų gyventojų pagarbą ir prisirišimą prie tų paminklų. Šia prasme paminklai įgauna auklėjamosios reikšmės ne tik dabarties, bet ir ateities kartoms.

Naujas koncertų sezonas

Naujosios Anglijos Baltų draugija šiemet užbaigė 31-mą savo koncertų sezoną. Naujas tų koncertų sezonas pradėdamas ateinančių metų kovo 24 d. sol. Lilijos Šukytės iš Vakarų Vokietijos koncertu, kuris vyks 3 val. popiet First & Second Church salėje Bostone, kur paskutiniu metu vyksa visi Baltų draugijos koncertai. Solistei tame koncerte akomponuos dr. Vytenis Vasyliūnas.

Baltų draugija yra vienintelė trijų Baltijos tautų (lietuvių, latvių ir estų) organizacija Bostone, kuri atlieka reikšmingą darbą, kasmet surengdama tris koncertus. Po vieną tų koncertų atlieka minėtų trijų tautų menininkai.

Tuo būdu stipriai reiškiams tų trijų tautų kultūrinis bendradarbiavimas atskleidžiant saviešius ir amerikiečių visuomenei Baltijos tautų kultūrinį lygį, kūrybinį pajėgumą ir charakterį.

Laisvės Varpas

Vienintelė Lietuvių greito viešo susizinojimo priemonė Bostone ir apylinkės lietuviams yra Laisvės Varpo lietuvių radijo programa, perduodama lietuvių ir anglų kalba kiekvieną sekmadienį 9 - 10 val. ryto iš radijo stoties WCAV — FM 98. Jos vedėju yra Petras Viščinis, 173 Arthur St., Boston, MA 02402, telefonas: (508) 586 - 7209. Programos metu skubiais reikalais skambinti į radijo stotį telefonu: (508) 587 - 9898. Žinias galima perduoti Faxu, skambinant telefonu: (508) 586 - 7209. Tuo tarpu telefonas ir Fax yra toje pačioje telefono linijoje, tad dėl žinių perdavimo Faxu reikia pirma paskambinti telefonu, prašant, kad būtų įjungtas Fax.

RENGINIAI

Spalio 6 šeštadienį, 6 val. v. — Liaudies dainų ir muzikos rečitalis. Atlieka Philadelphiaus lietuvių muzikinis kvartetas. Marijos Gaizutienės Keramikos parodos atidarymas. Parodą bus galima lankyti ir sekmadienį. Rengia Bostono tautodailininkai.

— Lapkričio 10 d. 6:30 val. vak. Sandaros salėje, 30 Intervale St., Brocktone, metinis Balfo 72-tro skyriaus pobūvis.

— Lapkričio 17 d. 7 val. vak. So. Bostono Lietuvių Piliėčių draugijos salėje Tautinės Sąjungos Bostono skyriaus veiklos 50 metų sukakties minėjimas ir *Dirvos* jubiliejaus vajuos vakaras.

A. A. VYTAUTUI SUTKUI

Lietuvoje mirus, jo seserims dr. Marijai Žemaitienei, Bronėi Janulienėi, Elei Tylėnienėi, broliui Albinui Sutkui ir jų šeimoms reiškiamas nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

Eugenija ir Kazys Kaspariūnai
Marija Balčūnienė

A. A. LIUCIJAI SPERAUSKIENEI,

mano mielai jaunystės draugei, palikus gyvųjų pasaulį, giliai užjaučiu jos vyrą pulkininką Antaną Sperauską, sūnus Algirdą ir Tomą su šeimomis, svaolinius. Tebūna Visagalis velionėi gailėstingas, priima jos vėlė dangaus karalystėn amžinam gyvenimui.

Irena Banaitienė

PADĖKA

Š. m. birželio 26 d. po sunkios ir ilgos ligos mirė mylima žmona, motina, močiutė

A. A. VERONIKA JANUŠIENĖ

Šią liūdną atskyrimo valandą dėkojame visiems, kurie velionę lankė šermininėje ar dalyvavo laidojimo pamaldose.

Dėkojame visiems, dalyvavusiems atsiveikino vakare: kun. Jonui Pakalniškiui, sukalbėjusiam rožančių; aktoriumi Vitaliui Žukauskui, savo kalba aplūdinusiam velionės gyvenimą.

Dėkojame Apreiškimo bažnyčioje aukojusiems mišias: kun. Vytautui Palubinskiui, kun. Jonui Pakalniškiui, kun. Stasiui Railai.

Dėkojame visiems, aukojusiems mišiom, atnešusiems gėlių, pareiškusiems užuojautas asmeniškai, per spaudą ar laiškais; Marytei Šalinskienei, laidojimo direktorei, už labai puikų patarnavimą.

Dėkojame visiems, aukojusiems Kultūros Židinio išlaikymui ar įvairiems fondams.

Visiems dėkingi

Velionės vyras — dail. Česlovas Janušas
sūnus Saulius su šeima

VIDEO OVERSEAS
OPEN SUNDAY 10-2 PM
Video Overseas, Inc. 249 West 23rd Street. New York, N. Y. 10011.
(212) 645-0797

1 **VCR** MON SAT 10 AM-6 PM
JVC HRD SVC-321E \$ 249
AIWA E 101 \$ 199
Panasonic G12EE \$ 249
PAL/SECAM-DK
14 DAYS / 4 PROGRAMS
RECORD / PLAYBACK

2 **JVC** 21" TV
CR20 ME
7 SYSTEM
MONITOR / RECEIVER
REMOTE CONTROL
\$ 425

3 **SHARP** WQ 260
DOUBLE CASSETTE
SHORT-WAVE
STEREO
\$ 59

4 **SHARP** COPPER MACHINE
\$ 249

5 **HITACHI** VM-2380E
HQ
4 HEAD HQ
PAL SECAM
AUTOFOCUS
\$ 869

6 **NATIONAL** CAMCORDER
NV-M7EN
PAL SYSTEM
4 HEAD HQ
AUTOFOCUS
\$ 869

7 **TOSHIBA**-VIDEO B-1
PAL/SECAM DK
REMOTE CONTROL
5 DAYS SALE
8/31/90

SPECIAL SALE

We are not responsible for typographic error. Prices subject to change and vary with exchange rates. Please check. This ad supersedes all previous ads. 8/24/90

DARBININKAS

Administr. (718) 827-1351
Redakcija. (718) 827-1352

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ... (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Tautos šventė minima rugsėjo 9, sekmadienį, Apreiškimo parapijos bažnyčioje 11 iškilmingos pamaldos, po mišių — tos parapijos mokyklos salėje minėjimas su pritaikyta paskaita, menine dalimi. Po minėjimo abiejose salėse pasižmonėjimas — pobūvis. Bus ir laimėjimų traukimai, nes šiemet nebuvo parapijos pikniko. Visi prašomi dalyvauti ir apsilankyti mokyklos salėje.

Kun. Prof. Antano Rubšio naujausios knygos Šv. Rašto Kraštuose II dalies (Apaštalo Pauliaus pėdsakais), išleistas "Krikščionis Gyvenime" serijoje Nr. 21A, 4000 egzempliorių išvežta į Lietuvą.

Literatūros šventė rengiama lapkričio 17, šeštadienį, Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Prie šventės jungiamas premijų įteikimas ir koncertinė dalis. Rengia Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba, kuri sudaryta iš New Yorko apylinkėje gyvenančių rašytojų.

Maironio lituanistinė mokykla naujus mokslo metus pradeda rugsėjo 8 įpratinėje vietoje, Holy Child Jesus pradžios mokyklos patalpose, 111 St. ir 85 Rd., kampas Richmond Hill, N.Y. Įėjimas iš 111 St. Visi prašomi, kas tik turi mokyklinio amžiaus vaikų, nepalikti jų namuose, o atvežti į lietuvišką mokyklą. Nepagailekime savo vaikams lietuviško mokslo. Lietuvoje vyksta toks didelis tautinis atgimimas, visi vaikai ir jaunimas įsijungia į mokslą, kad galėtų geriau Lietuvai tarnauti. Jie laukia, kad ir išveivijos vaikai įgytų kuo daugiau lituanistinių žinių. Visi esame viena tauta, visi turime būti vieningi, mokytis ir daug dirbti Lietuvos labui, kad Lietuva kuo greičiau gautų pilną nepriklausomybę.

SVEČIAS IŠ LIETUVOS

Praeitą savaitgalį New Yorke svečiavosi Lietuvos tautinės olimpiados komiteto pirmininkas ir iškilus Lietuvos atgimimo darbuotojas Arūnas Poviliūnas su žmona. Pas Lietuvių Atletų Klubo pirmininką Praną Gvildį Staten Island rugpjūčio 25 buvo jo priėmimas ir vaišės. Dalyvavo ir Amerikos sporto darbuotojas Vytautas Grybauskas su žmona iš Chicago. Romas Kezys su svečiais padarė pasikalbėjimą, kuris buvo perduotas per Laisvės Žiburį rugpjūčio 26. Poviliūnai į Lietuvą išvyko rugpjūčio 27.

Live-in babysitter wanted for one 3 1/2 year old girl. Own room. Flexible hours. One hour from NYC. Call 203-655-8258.

Jonas Adomavičius, gimęs 1916 rugpjūčio 11 Wisconsin, gyvenęs Brooklyne, mirė rugpjūčio 22, buvo pašarvotas M. Shalins laidojimo namuose. Atsišveikinimas buvo rugpjūčio 26, sekmadienį. Palaidotas iš Apreiškimo parapijos bažnyčios Šv. Jono kapinėse. Liko žmona Petrė, sūnus Jonas ir trys anūikai.

Varpelis, pranciškonų leidžiamas religinio turinio žurnalas, išeina kiek pavėlavęs dėl susidėjusių techniškių kliūčių. Dabar dedamos pastangos žurnalą išleisti reguliariai. Kas įdomiausia, Varpelis gana daug egzempliorių pasiunčia į Lietuvą. Iš ten vienas kitas atsiliepa, kad žurnalą gavo.

Aidų žurnalo trečias numeris jau laužomas ir tvarkomas. Jis pasirodys laiku — rugsėjo mėnesio gale.

Tėv. Benediktas Jurčys, OFM, pranciškonas iš Kretingos, šiuo metu buvęs pranciškonų vienuolyne Kennebunkporte, atvyko į Brooklyn pranciškonų vienuolyną. Čia jis nori susipažinti su įvairiu vienuolyno darbu, su lietuviška veikla, taip pat moko, kaip apvaldyti kompiuterį. Rugsėjo 22 jis grįžta studijom į Romą.

Iš Lietuvos šį rudenį atvyksta trys broliukai pranciškonai, kurie čia lietuviškuose vienuolyuose pabuvos ilgesnį laiką.

Elena Kepalaitė, skulptorė, išvyko atostogų į Santa Monica, CA, pas savo seserį. Ji domisi taip pat literatūra, ten būdama, lankys vieną literatūros seminarą.

Ona Jasaitienė, gyvenusi Richmond Hill, N.Y., mirė rugpjūčio 13 Parkway ligoninėje. Buvo gimusi 1904 kovo 9. Pašarvota Shalins koplyčioje. Atsišveikinimas buvo rugpjūčio 15. Palaidota iš Apreiškimo parapijos bažnyčios rugpjūčio 16 St. Charles kapinėse Farmingdale. Liko sūnūs Tadas ir Algirdas su šeimomis ir duktė Nijolė.

Bronė Chlammauskienė, Kennebunkport, Maine, daugelį metų maloniai vaišina atostogaujančius pranciškonų vasarvietėje. Ji taip pat nepamiršta ir spaudą paremti. Dėkojame už 50 dol. čekį.

Coman Levenson, Slidell, LA, nors ir pavėluotai gauna laikraštį, bet norėdamas paremti spaudą, atsiuntė 50 dol. Dėkojame.

ATTENTION — HIRING! Government jobs — your area. Many immediate openings without waiting list or test. \$17,840 - \$69,485. Vall (1)-602-838-8885, Ext. R 6057.

Andrius-Albertas Bagdžiūnas

Andrius-Albertas Bagdžiūnas, Birutės ir Antano Bagdžiūnų jauniausias sūnus, sausio mėn. sėkmingai baigė Queens College, gaudamas Bachelor of Arts laipsnį. Tuo pačiu metu dviems metams buvo priimtas į New Yorko Police Cadet Corps, kuriuos taip pat baigė. Jis yra priimtas į New Yorko policiją ir šiuo metu atlieka šešių mėnesių apmokymą Policijos Akademijoje. Andrius yra baigęs Maironio lituanistinę mokyklą, šoko Tryptinio ansamblyje, reikšėsi sporte. Šių metų gegužės mėnesį Andrius susižiedavo su Donna E. Stone. Vestuvės planuojamos 1991 m. pavasarį.

Paulius ir Birutė Barauskaitė-Bagdžiūnai 1900 gegužės 31 susilaukė antros gražios dukrelės Audros-Aleksandros. Visa plati giminė sveikina ir džiaugiasi.

Dr. Juozas Kazickas, Lietuvos valdžios patarėjas ekonominiams klausimais, buvo porai savaitių išvykęs į Lietuvą. Iš kelionės grįžo rugpjūčio 22. Šioje kelionėje jis palydėjo tris žymius Amerikos prekybininkus, didžiųjų fondacijų atstovus, jų tarpie ir Rockefellerio fondacijos atstovą. Šios fondacijos remia Europos atsikuriančias valstybes. Tikimasi, kad ir Lietuva iš jų susilauks paramos. Su tais fondacijų atstovais dr. J. Kazickas kartu nuvažiavo ir grįžo. Ši dr. Kazicko misija buvo labai svarbi.

Giraiteje, CT, gražioje vietoje, kur gyvena tik lietuviai ir kur eilę namų turi New Yorko lietuviai, šį šeštadienį, rugsėjo 1, bus bent dvejos krikštynos. Bus pakrikštyta Linos Alksninytės-Anužienės ir Sauliaus Anužio sūnus Linas ir Dalytės Alksninytės-Bernotienės ir Pauliaus Bernoto dukra Monika. Krikštynos vyks Vytauto ir Irenos Alksninių sodyboje, nes krikštijami jų anūikai.

KASA PRANEŠA

Pradedant rugsėjo 10 d. KASOS įstaiga Richmond Hill bus atidaryta pirmadieniais tik iki 3 val. popiet. Tokiu būdu darbo valandos bus kasdien nuo 9 val. ryto iki 3 val. popiet, išskyrus ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 7:30 val. vakaro.

Pradedant rugsėjo 15, KASOS darbo valandos šeštadieniais bus nuo 9 val. ryto iki 1 val. popiet.

Kasos vadovybė praneša, kad Darbo dienos (Labor Day) savaitgalį Kasa bus uždaryta rugsėjo 1, šeštadienį, ir rugsėjo 3, pirmadienį.

Mergina ieško darbo šeimoje. Kreiptis telefonu 718 846-4123.

Vilniuje prie žaliųjų ežerų parduodama dviejų aukštų, trijų kambarių plytinė vila su židiniu. Yra sodas. \$6,500. Skambinti 201 599-2157 po 6 val. vak.

Lietuviškos rašomos mašinelės Travel-Delux Olympia firmos, neelektrinės gaunamos kreipiantis adresu: St. Prakapas, 49 Norseman St., Toronto, Ont. M8Z 2P7, Canada. Tel. 1-416-233-4486.

VYSK. P. BALTAKIO, OFM KALENDORIUS

Rugsėjo 1 - 10 — Lietuva.
Rugsėjo 11 - 13 — Putnam, Conn. Lietuvių Kunigų Vieniybės metinis seimas.

Rugsėjo 16 — Westfield, Mass., Šv. Kazimiero parapijos 75 metų jubiliejus.

Rugsėjo 19 - 21 — Kennebunkport, Maine, Lietuvių pranciškonų Šv. Kazimiero provincijos visuotinis susirinkimas.

Rugsėjo 23 — Mississauga, Ont., Kanadoje, Lietuvių Kankinių parapijos šventė ir Sutvirtinimo sakramentas.

Spalio 7 — Gary, Ind., Šv. Kazimiero parapijos lankymas.

Spalio 14 — Cleveland, Ohio, Sutvirtinimo Sakramentas.

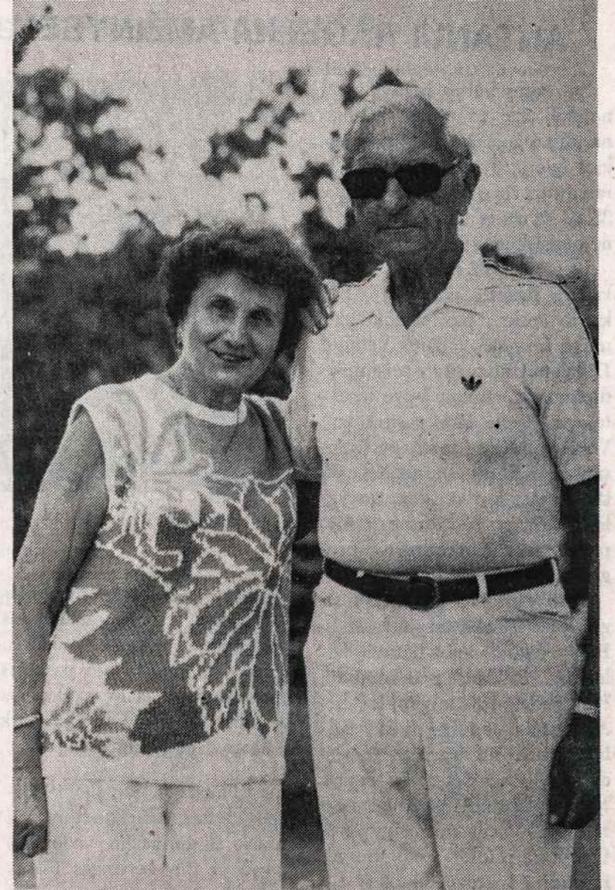
Spalio 19 - 29 — Vasario 16-osios gimnazijos Vokietijoje lankymas ir Šv. Kazimiero Kolegijos Romoje jubiliejus.

"Šv. Rašto Kraštuose", Ildalis — Apaštalo Pauliaus pėdsakais. tai nauja kun. prof. Antano Rubšio knyga, ką tik pasiekusi skaitytojus. Autorius Darbininko skaitytojams labai gerai pažįstamas iš gausių rašinių Šv. Rašto ir Islamo klausimais, o taip pat aprašymais apie jo keliones Šv. Rašto kraštuose. Veikalas išleistas "Krikščionis Gyvenime" knygų serijoje — Nr. 21A, įrašus piešė ir žemėlapius paruošė Paulius Jurkus, labai gausias knygoje spausdinamas nuotraukas padarė pats knygos autorius, lietuviškas raidynas — Jonio Bogutos. Spausdino Heffernan Press, Inc., Worcester, Mass. Įršta į kietus viršelius, 477 psl., kaina 10 dol. Netrukus bus galima gauti ir Darbininko spaudos kioske.

Petras ir Virginija Sirusai, New York, N.Y., jau eilę metų vis atsiunčia su prenumerata 100 dol. Dėkojame už tradicijos palaikymą — ir šiais metais gauta 120 dol.

Aleksandras Merkelis, rašytojas, įvairių biografijų autorius, gyvena Flushing, N.Y. Jis yra parašęs eilę monografijų. Viena iš pirmųjų monografijų buvo Juozas Tumas Vaižgantas. Pirmoji jos laida buvo išleista dar nepriklausomos Lietuvos laikais 1934 m. antroji laida išleista čia Amerikoje 1955 m. Dabar Lietuvoje išleista trečioji laida 100,000 egz. tiražu. Išleista fotografiniu būdu, įdėta tik "Vagos" leidyklos direktoriaus, Aleksandro Krasnovo, įvadas, kodėl jie leidžia šią knygą. Ten sakoma, kad jie apie Vaižgantą turi išleistas dvi knygas, bet jos pilnai nepavaizduoja Vaižganto. Įžangoje rašoma: "A. Merkelis monografijoje grožinė kūryba liečiama tik prabėgomis, daugiausia vietos skiriamas biografijai, asmenybei, visuomeninei bei bažnyntinei veiklai. Vaižgantas nuo pat jaunų dienų buvo lietuvių išsivadavimo judėjimo įvykių centre, todėl pasakodamas jo biografiją, A. Merkelis kartu skleidžia ir pagrindinius Lietuvos išsivadavimo bei valstybės atkūrimo etapus". O tai labiausiai jiems rūpi, kaip anais metais buvo atkurta Lietuvos nepriklausomybė. A. Merkelis dar parašė monografiją apie Antaną Smetoną 1938 m. Monografija apie Vincą Kudirką išleista šiais metais Amerikoje. Dar savo išleisti laukia monografija apie Vydoną. Vaižganto monografijos trečios laidos išleidimo data 1989 Vagos leidykla, Vilniuje.

Trys mylimos, Julijos Zemaitės dviejų dalių komedija, kurią New Yorke vaidino Vilniaus Jaunimo Teatras, yra įrašyta į video juostą. Šią juostą su paaiškinimais paruošė Daiva Kezienė. Juostos kaina 25 dol. su persiuntimu. Visas pelnas skiriamas Kultūros Židinio išlaikymui. Šios juostos kopijas galima gauti iš anksto pasiuntus pinigus Kultūros Židiniui, 355 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Tautinių šokių mokytoja J. Matulaitienė ir sporto vadovas B. Keturakis mokytojų studijų savaitėje Dainavoje. Nuot. Viktoro Kučo

"KNYGOS LIETUVAI" — RENGIAMA NAUJA SIUNTA

Praeitame Darbininko numeryje bendrai paminėjome, kad Lietuvai siūstos knygos jau pasiekė Lietuvą. Dabar daugiau žinių mum suteikia Lietuvių Informacijos Centras.

Konteineris su knygomis Lietuvai Kauną pasiekė rugpjūčio 19. Konteineris yra didžiulis, — 40 pėdų ilgio, 7 pėdų pločio ir 7 pėdų aukščio. Nuo atvežtos platformos konteinerį tiesiai įkelia į laivą. Kaip minėjome, laivas nuplaukė į Hamburgo uostą, kuris tokius konteinerius priima. Iš laivo jie perkeliama ant platformos, kurią tempia vilkikas.

Tai buvo pirmas išveivijos lietuviškų knygų konteineris Lietuvai. Jis svėrė 20 tonų. Knygos buvo lietuvių bei kitomis kalbomis. Knygos buvo religinio, mokslinio turinio, grožinės literatūros bei kitų rūšių. Iš viso buvo sudėta 1005 dėžės.

Knygas suaukėjo lietuviai ir nelietuviai, pavieniai asmenys, leidyklos, bibliotekos, organizacijos, aukštesnio mokslo institucijos.

Knygos buvo numatytos Kau-

no bei Telšių kunigų seminarijoms. Kauno bei Vilniaus universitetams, Kretingos pranciškonų vienuolynui, ateitininkams, skautams, krikščionims demokratams, Lietuvos Ministrų Tarybai ir kt.

Vežimą per vieną dieną surovė jaunimas prie Religinės Šalpos durų, Kultūros Židinio kieme Brooklyne, prie pranciškonų vienuolyno. Užplombuotas konteineris išplaukė liepos 13. Pasiekęs Hamburgą, turėjo laukti savaitę, kol išrūpino visas vokiečių šoferiams. Lietuvos katalikių moterų sąjūdis Caritas išrūpino, kad vežimas be dide snio trukdymo pasiektų Kauną, kur Caritas rado visus krovinius tvarkoje. Dabar skirsto knygas, kam jos priklauso.

Kitas konteineris iš Lietuvių Religinės Šalpos numatomas rugsėjo viduryje. Kas nori pasiūsti knygų Lietuvos mokslo įstaigoms, organizacijoms (tik ne pavieniams asmenims), prašomi kreiptis į Lietuvių Religinę Šalpą — Andrių Adams arba Rasą Razgaitienę — 718-647-2434.

LAISVĖS MYLĖTOJAI TALKINA LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBEI

Šiek tiek atleidus okupacijos varžtus ir kovo 11 d. paskelbus Vasario 16-osios Aktu išreikštos tautos valios atnaujinimą, sujudo ne tik po platų pasaulį išblaškyti lietuviai, bet ir lasivę mylintys kitataučiai, ieškodami kelių padėti į nepriklausomų valstybių šeimai veržliai grįžtančiai Lietuvai.

Štai vienas iš pavyzdžių. Prieš kiek laiko (dar sovietinės blokados metu) į Lietuvos Generalinį Konsulatą New Yorke užsuko du iš Californijos atvykę atostogaujantys daktarai, siekdami informaciją apie veliausias įvykius Lietuvoje. Išsikalbėjus paaiškėjo, kad atsilankiusieji yra aukštųjų kvalifikacijų ir atsakingas pozicijas užimantys daktarai. Dr. Richard W. Opfell yra rajoninio vėžio ligų centro direktorius, o jo žmona dr. Virginia Kiaunė Opfell — klinikos psichologė. Ašly pasisakė, kad mieliai vyk-

tų Lietuvon padėti organizuoti moderniais pagrindais tvarkomas liginines. Dr. Opfell pareiškė, kad medicinai šuoliais žengiant pirmyn, neretai būtų galima perleisti ligininėms Lietuvoje mažai vartotos vėžių ligų tyrimo ir gydymo aparatūros.

Jiems buvo paaiškinta, kad okupantai, reikalaujami atšaukti kovo 11 dienos Lietuvos parlamento nutarimą, yra paskelbę prieš Lietuvą nukreiptą ekonominę blokadą ir sustabdę vizų išdavimą norintiems Lietuvoje lankytis.

Abu interesavosi greitu blokados atšaukimu, prašė juos skubiai informuoti, jei tas įvyktų, geriausias per FAX aparatą. Abu labai nustebė, patyrę, kad Gen. Konsulatas tokio aparato dar neturi. Pasisūlė jį užpirti tam paskirdami veik pusantrą tūkstančio dolerių. Šiandien Generalinis Konsulatas FAX aparatą jau turi, už ką yra dėkingas netikėtiems geradariams daktarams Richard ir Virginia Kiaunė Opfell.

Tautos Šventės Minėjimas

rugsėjo 9, sekmadienį

11 val. Apreiškimo parapijos bažnyčioje iškilmingos pamaldos ir pamokslas.
12:30 val. parapijos mokyklos salėje minėjimo antroji dalis su paskaita ir menine dalimi.

Po minėjimo abiejose salėse pobūvis. Šiemet Apreiškimo parapija nerengė pikniko. Tai šis pobūvis ir rengiamas jo vietoje. Laimėjimų traukimai.

Visi kviečiami į minėjimą ir į nuotaikingą pobūvį.

Apreiškimo parapijos klebonas ir parapijos taryba